

KAUPUNKIKEHITYSLAUTAKUNTA ja
LUPA- JA VALVONTAJAOSTO

TOIMINTAKERTOMUS 2024

Sisällys

KAUPUNKIKEHITYSLAUTAKUNTA	2
TALOUDEN TOTEUTUMINEN JA OLENNAISET POIKKEAMAT	6
OHJELMAKORTIT.....	7
HENKILÖSTÖ	14
PALVELUALUEEN JOHTO, STRATEGISET PROJEKTIT JA LENTOASEMA	15
KAUPUNKIKEHITYKSEN TULOSALUE	17
KAUPUNKIYMPÄRISTÖ-TULOSALUE	22
RAKENNUSVALVONTA-TULOSALUE.....	33
MAASEUTUTOIMI-TULOSALUE.....	37
INVESTOINNIT 2024.....	39

KAUPUNKIKEHITYSLAUTAKUNTA

Asumisen ja toimintaympäristön palvelualue tuottaa kaupunkilaisille ja elinkeinoelämälle vetovoimaisen elin- ja toimintaympäristön puitteet suunnittelemalla, rakentamalla ja ylläpitämällä kiinteistöjä ja yhdyskuntateknisiä verkostoja sekä viher- ja virkistysalueita. Palvelualue tarjoaa tilaratkaisuja asiakkaille (pääasiakas on kaupungin omat lakisäätäiset palvelut), edistää toimitilojen käytön taloudellista tehokkuutta sekä vastaa kiinteistöjen arvon säilymisestä. Palvelualueen maantieteellinen toiminta-alue on pääsääntöisesti Mikkelin kaupungin alue. Maaseutu- ja lomitustoimen toiminta-alueena on maatalousyrittäjien lomituspalveluiden järjestäminen kahdenkymmenen yhden (21) kunnan alueella sekä maataloushallinnon järjestäminen 7 kunnan alueella

Asumisen ja toimintaympäristön palvelualueen tulosalueet

- kaupunkikehitys (maankäyttö ja kaupunkirakenne; vuokraus- ja käyttöpalvelut, pysäköinnin valvontapalvelut)
- Kaupunkiympäristö (infra- ja viheraluepalvelut, talonrakennuspalvelut)
- rakennusvalvonta (rakennusvalvonta- ja jätehuoltopalvelut)
- maaseutuhallinto- ja lomituspalvelut (maaseutupalvelut ja lomituspalvelut)

Palvelusuunnitelma

Kaupunkikehityslautakunnan alainen palvelualue vastaa toimialansa viranomaistehtävistä ja omistajaohjauksen tehtävistä sekä palvelujen järjestämisestä ja tuottamisesta. Kaupunki toimii palveluiden järjestämisessä pääsääntöisesti tilaajatuottaja-mallilla.

Palvelualueen tavoitteena on tukea Mikkelin elinvoimakehitystä (kaupunkiorganisaatio, yritykset) ja tuottaa kuntalaisille ja vapaaajanasukkailla sille määritellyjä palveluita kustannustehokkaasti. Huolehtia kaupungin valmius- ja varautumisen koordinoimisesta.

Lautakunnan alaisena toimintana palvelualue tuottaa kaavoitus- mittaus- ja kartastopalveluja sekä hankkii ja luovuttaa maata taloudellisesti ja tarkoituksenmukaisesti elinvoiman kehittämiseksi ja rakentamisen investointien mahdollistamiseksi. Lisäksi lautakunnan alaisiin palveluihin kuuluvat yhdyskuntateknisten palveluiden ylläpito ja rakennuttaminen, joukkoliikenteen palveluiden organisointi, kaupungin omistaman lentoaseman ylläpito, torien hallinnointi ja tapahtumia tukevien palveluiden järjestäminen sekä tilaratkaisut (rakentaminen, vuokraaminen, hankkiminen, myyminen ja purkaminen) ja pysäköintipalvelut.

Maaseututoimi ja lomituspalvelut toiminta-alueena on maataloushallinnon ja maatalousyrittäjien lomituspalveluiden järjestäminen.

Palvelualue vastaa rakennusvalvonta- ja jätehuoltoviranomaisen tehtävistä.

Rakennusvalvontaviranomaisena toimii kaupunkiympäristölautakunnan lupa- ja valvontajaosto.

Päätöksenteko

Kaupunkikehityslautakunta kokoontui 12 kertaa (v. 2023 15 kertaa) ja käsitteli yhteensä 146 (v. 2023 163) pykälää.

Kaupunkikehityslautakunnan kokoonpano:

Jäsen 1.1.2024-20.5.2024

Kervinen Jouko pj
Karhunen Pertti vp
Härkönen Jukka
Isoaho Saara
Väänänen Jaakko
Noponen Katriina
Noponen Perttu
Panula-Ontto-Suuronen Anni
Hakala Kettu
Asikainen Katariina
Tullinen Hannu
Hokkanen Marita
Vartiainen Jaana

Varajäsen 1.1.2024-20.5.2024

Rossi Jukka
Ola Muttilainen
Kosonen Mikko
Soininen Mali
Siitari Keijo
Kohvakka Tuula
Anttalainen Taneli
Heikkonen Susanna
Kontinen Leena
Strandman Jaana
Nykänen Reijo
Nieminen Kalle
Kohvakka Katja

Muutokset

Jäsen 21.5.2024-31.12.2024

Karhunen Pertti pj
Asikainen Katariina vp

Varajäsen 21.5.2024-31.12.2024

Ola Muttilainen
Strandman Jaana

Kosonen Mikko
Härkönen Jukka

Rossi Jukka
Puhakka Paavo

Kaupunginhallituksen edustajat:

Pekonen Petri 27.10.2024 asti
Rouhiainen Risto 28.10.2024 alkaen
Siiskonen Pirjo, kh:n pj 22.1.2024 asti
Pöyry Pekka, kh:n pj 23.1.2024 alkaen

Nuorisovaltuuston edustajat:

Kauppinen Siiri

Jalkanen Tuuli

Vanhusneuvoston edustajat:

Himanen Aija

Lehtinen Ari

Vammaisneuvoston edustajat:

Petäjämäki Timo

Luusalo Pirkko

Esittelijänä kokouksissa toimi kaupunkikehitysjohtaja Jouni Riihelä.

Lupa- ja valvontajaosto kokoontui 4 kertaa ja käsitteli yhteensä 12 asiaa.

Lupa- ja valvontajaoston kokoonpano:

Jäsen

Muttilainen Ola pj.
Haavikko Harri vp.
Häkkinen Kati
Sipilä Arto
Taskinen Terhi

Varajäsen

Korhola Anne
Kultanen Kirsi
Väisänen Heikki
Marttinen Mika
Siitari Keijo

Esittelijänä toimi johtava rakennustarkastaja Sari Valjakka.

PALVELUSUUNNITELMAN TOTEUTUMINEN

Vuosi 2023 oli edelleen maailmaa kovasti myllertävä ja epävakautta kasvattava vuosi. Osittain epävakaudesta on tullut jo osittainen arjen normaali, mikä on jossakin määrin palauttanut toiminnallisuksia tai rakentanut materiaalien saatavuuden korvaavia ketjuja. Investointiympäristö kehittyi edelleen alavireisesti Suomessa ja koko Itä-Suomessa. Tämä heijastui investointien vähäisyytenä ja rakentamisen arvoketjun ongelmina. Asumisen markkinat ovat pysyneet alhaisella tasolla, mikä näkyi siinä, ettei asumisen kovan rahan kerrostalokohteita alkanut laisinkaan. Mikalo Oy käynnisti vuokrataloiteen rakentamisen keskustaan. Edelleen moni yritys rakentamisen arvoketjussa ajautui konkurssiin ja rakentajien työttömyys pysyi merkittävän korkealla tasolla päättyneen vuoden ajan. Vihreä siirtymä ja luonnon monimuotoisuuden hupeneminen haastavat voimakkaasti myös rakennusala, mutta samalla mm. Vihreä siirtymä (aurinkoenergia, datakeskukset, vety) rakentaa myös mahdollisuuksien ja elinvoiman kehittämisen.

Kaupungin elinvoimaisuuskehityksen, myönteisen väestökehityksen ja kaupunkiorganisaation taloudellisen tuloksen näkökulmasta myös palvelualueella ja sen työntekijöillä osana koko kaupunkia, on keskeinen tehtävä, vastuu ja rooli. Palvelualueen laaja-alaisen perustehtävän ja asetettujen tavoitteiden saavuttamisessa isossa mittakaavassa onnistuttiin, huolimatta edellä kuvatusta toimintaympäristön jatkuneesta häiriötilanteesta.

Ulkoiset asiakkaat (yrittäjät, investorit) ja rakentamisen arvoverkossa toimiminen ovat keskeistä kaupungin elinvoimakehityksen onnistumisen kannalta. Sisäisen asiakkuutena sivistyksen palvelualueen koulut ja päiväkodit kokonaisuutena olivat volyymissä mitattuna palvelualueen ydintuotetta. Palvelualueen tehtävän ja vastuun laaja-alaisuus näkyy kuntalaisille, vapaa-ajan asukkailla ja yrityksille mutkattomana, hoidettuna ja toimivana arkena jokaisena päivänä.

Kehittämälustojen merkitys myönteisen yritys- ja työpaikkakehityksen sekä kaupungin elinvoimaisuuden kehittämiseksi ovat keskeistä, jolloin myös asioiden ja tekemisien konkreettisuus lyhyelläkin aikavälillä korostuu. Ecosairilassa alueen yritystoiminnan vastaanottoa lisättiin ja BEM-osaamiskeskus siirtyi seuraavaan rahoitusvaiheeseen. T&K tilassa yrityksen omien kaupallisten tuotteiden testaamista teki japanilainen AWA-yritys. LUT-yliopiston kanssa solmittiin tilan käytöstä projektitoimintaan palvelusopimus. Ecosairilan kiertotalousklusteri (GEM) on rakentumassa Metsä-Sairila Oy:n rinnalle ja alueelle on tehty merkittäviä tontti-varauksia mm. Salttisen kadun kaikki tontit on varattu. Visulahden teollisuusalueen (brändinimenä "Visulahti Itä" tai Visulahti Orient, eng.) tontit on kaikki varattu, pääasiassa sähköntensiivisen teollisuuden yrityksille.

Veturitalien alueen kehittämisestä ja tontin luovuttamista jatkettiin asemakaavan muutokseen tähtäävillä toimilla yhdessä Nordic Icon Consulting Oy:n kanssa. Kaupunginvaltuusto on hyväksynyt vuonna 2023 kaupungin ja em. Nordiconin välisen esisopimuksen kiinteistökaupoista, jonka toteutumisen ehtona on lainvoimainen asemakaava. Asemakaavan valmistelua on jatkettu mm pohjaveteen liittyvillä laajemmilla viranomaisen edellyttämällä selvityksillä. Selvitysten tulisi valmistua kevään 2025 aikana, jolloin voidaan edistää asemakaavan saattamista lainvoimaiseksi.

Rakentaminen pysyi edellisen vuoden tasolla. Asuinrakentamiseen rakennuslupia asuinrakentajille (Mikalon hanke luvitettiin vuoden 2023 puolella) ja rivitaloille ei haettu yhtään. Asuinrakennuksille lupia haettiin 18 kpl ja loma-asumiseen 22 kpl. Merkittävin lupiin liittyvä painopisteen muutos oli energiahankkeiden lisääntyminen, kuten aurinkovoimalat ja energiavarastot.

Uutta rakennusjärjestystä valmisteltiin ja käsiteltiin kuudessa ohjausryhmän kokouksessa. Valmistelua ei saatu vietyä loppuun, eikä rakennusjärjestys edennyt valtuuston päätettäväksi. Uuteen rakentamislakiin aloitettiin keväällä 2024 tehdä korjauksia, jotka vahvistettiin vasta eduskunnassa joulukuussa. Rakentamislain uusi muutos ja Kuntaliiton malli viivästyttää lopullista laadintaa tämän hetken arvon mukaan loppukevääseen Rakennusvalvonnan lupa- ja rakennusrekisterit siirrettiin vuodenvaihteessa uuden palvelutuottajan, Trimble Solutionsin järjestelmään, käyttöönottoa jouduttiin koko vuoden ajan. Henkilöstöä koulutettiin uuteen lupa- ja rekisteriohjelman käyttöön sekä rakentamislain toimeenpanoon.

Kiinteistöveroprojekti jatkoi tarkistushanketta Haukivuorelle kohdennetulle alueelle. Uusia rekisteristä puuttuneita rakennuksia löytyi ennakoitua vähemmän.

Jätehuoltoviranomaisessa lisääntyneet hakemukset ja ilmoitukset sekä henkilöstön vajuus ruuhkauttivat viranomaistoimintaa. Yksi määräaikainen jäteasiantarkastaja palkattiin ruuhkan purkamiseen.

Ruokaviraston maaseututoimelle osoittamat tehtävät saatiin hoidettua ajallaan. Maaseutuhallinnon tehtäviä hoidetaan yhdessä Rantasalmen maaseututoimen ja Savonlinnan Itä-Savon maaseututoimen kanssa. Maatalousyrittäjien eläkelaitoksen tekemien lomituksen paikallisyksikkövertailujen perusteella Kaakkois-Suomen lomituspalvelut ovat onnistuneet palveluissaan hyvin. Mela:n asettama tavoite tuotetuissa lomituspäivissä on 25 päivää/yrittäjä täyttyi miltei (24,6 päivää/yrittäjä). Lomituspalvelut saanut laajaa asiakaspalautetta palveluiden tuottamisesta toiminta-alueensa maatalousyrittäjien etujärjestöltä. Kritiikkiin on vastattu, kutsumalla lomitusalueen kuntien edustajat kutsuttiin yhteen arvioimaan lomituspalveluissa onnistumista ja tulevaisuuden kehittämistarvetta. Palvelua tullaan korjaamaan Maatalousyrittäjien eläkelaitoksen suositusten mukaan. Uusia lomittajia on koulutettu käyttämällä oppisopimuskoulutusta, uuden työvoiman saaminen alalle on keskeistä palvelun toteuttamiseksi. Lomittajien työkykyyn on kiinnitetty huomiota yhdessä työterveyden kanssa.

Paikkatietoalustan ja karttaohjelmistojen hankinta ("MikMap"-hanke) eteni käyttöönottoon. Muutos oli merkittävä kyvykkyyden ja tehokkuuden kehityssaskel, niin maankäytön, kuin rakennuslupaprosessien osalta. Samaan aikaa se haastoi myös henkilökuntaa oppimaan uutta ja kehittymään. Ohjelman käyttöönottokoulutus jatkuu.

Saimaanportin Yhtenäiskoulu valmistui ja siirtyi alkuvuodesta käyttöönottoaiheeseen. Koulun osittainen käyttöönotto alkoi hiihtolomalta ensimmäisten oppilasryhmien siirtyessä kouluun. Syksyllä koulu oli kapasiteetin mukaisessa, jopa vähän suuremmassa käytössä. Koulun rakentamine tapahtui valtuuston hyväksymässä koko hankkeen talousarviotaamissa.

Maailman, Euroopan ja Suomen turvallisuustilanteen heiketessä myös valmius- ja varautumisen resilienssiin kiinnitettiin aikaisempaa enemmän huomiota. Valtuusto hyväksyi kaupungin valmiussuunnitelman (julkinen osa) päivityksen.

Vuoden aika seurattiin talouden kehittymistä tiiviisti ja siihen reagoitiin. Sähkön hinnan ja kulutuksen vaihtelu on yksittäisenä taloudellisena asiana edelleen sellainen, joka johdon ennusteessa sisältää haastavia parametrejä. Omaisuuden myymisessä saavutettiin loppuvuotta kohden vielä merkittäviä onnistumisia. Johdon ennuste vuoden kuluessa talouden kehittymisestä oli varovaisempi tai varovainen ja siten varovaisuusperiaatteella laadittu. Tilinpäätös toteutui lopulta parempana, kuin lokakuun johdon ennuste oli.

Henkilökunta on laajasti osaavaa, ammatillisesti pätevää ja erittäin sitoutunutta. Henkilöstömäärässä oli normaalin työyhteisön verran vaihtuvuutta. Henkilöstön kokonaismäärä on pysynyt saman kokoluokan suuruisena (Huom. Vuonna 2021 henkilöstön kululatiivinen lukumäärä kasvoi lomituspalveluiden ylikunnallisesta organisaatiointegraatiosta johtuen. Tilastojen vertailtavuudessa huomioitava.). Digitaalisen kanssakäymisen lisääntyminen ja työtehtävien suorittaminen sähköisin välinein kuormittaa aiemmasta muuttuneella tavalla henkilökuntaa ja työssä jaksamista.

Talouden toteuma

Palvelualueen toimintatuotot olivat n. 50,5 miljoonaa euroa ja toiminnan kulut olivat n. 49,5 miljoonaa euroa. Toimintakatteeksi muodostui n. 1,2 miljoonaa euroa, joka on n. 5,9 miljoonaa euroa lopullista talousarviota parempi (vuoden kuluessa johdon ennustetta tarkennettiin niin, että 10/2024 seurantaan verrattuna n. 3,2 miljoonaa euroa lopullista talousarviota parempana). Valmistus omaan käyttöön oli n. 0,25 milj. euroa. Henkilöstökustannukset toteutuivat n. 0,66 miljoonaa euroa muutettua talousarviota pienempinä.

Rakentamisen arvoketjulla ja kaupungin omalla henkilökunnalla on keskeinen rooli kaupungin elinvoimakehityksessä ja taloudellisen tuloksen synnyttämisessä.

Talouslukujen näkökulmasta palvelualueen tulos oli erinomainen. Maailma ei tullut tilinpäätösvuonna valmiiksi ja tuleville vuosille jäi paljon tehtävää.

TALOUDEN TOTEUTUMINEN JA OLENNAISET POIKKEAMAT

Asumisen ja toimintaympäristön palvelualueen talouden toteutuminen

	TP 2023	TA 2024	TA 2024 muutokset	TA 2024 muutoksineen	TP 2024	Poikkeama TP/muut.TA	Tot %
Toimintatuotot							
Myyntituotot	11 875 974	12 057 300	140 000	12 197 300	12 031 720	-165 580	98,6
Maksutuotot	3 312 267	3 081 300	-375 000	2 706 300	3 065 842	359 542	113,3
Tuet ja avustukset	982 288	1 476 000	-405 000	1 071 000	1 014 748	-56 252	94,7
Muut toimintatuotot	35 345 077	33 795 900	415 000	34 210 900	34 336 423	125 523	100,4
Toimintatuotot yhteensä	51 515 606	50 410 500	-225 000	50 185 500	50 448 734	263 234	100,5
Valmistus omaan käyttöön	465 200	431 000	-105 000	326 000	254 116	-71 884	77,9
Toimintakulut							
Henkilöstömenot	12 992 548	13 488 700		13 488 700	12 826 049	-662 651	95,1
Palkat ja palkkiot	10 114 539	10 592 600		10 592 600	10 211 711	-380 889	96,4
Henkilöstösivukulut	2 878 009	2 896 100		2 896 100	2 614 338	-281 762	90,3
Eläkekulut	2 415 229	2 416 900		2 416 900	2 252 917	-163 983	93,2
Muut henkilöstösivukulut	462 780	479 200		479 200	361 421	-117 779	75,4
Palvelujen ostot	22 768 264	27 693 000	572 000	28 265 000	23 688 356	-4 576 644	83,8
<i>josta ulkoiset</i>	21 164 439	26 065 000	572 000	26 637 000	22 027 661	-4 609 339	82,7
<i>josta sisäiset</i>	1 603 824	1 628 000		1 628 000	1 660 695	32 695	102,0
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	9 098 611	8 878 100	-992 000	7 886 100	6 814 114	-1 071 986	86,4
Avustukset	989 459	994 000		994 000	990 934	-3 066	99,7
Muut toimintakulut	5 296 412	4 285 900	250 000	4 535 900	5 171 783	635 883	114,0
Toimintakulut yhteensä	51 145 293	55 339 700	-170 000	55 169 700	49 491 235	-5 678 465	89,7
Toimintakate	835 512	-4 498 200	-160 000	-4 658 200	1 211 616	5 869 816	-26,0

Toimintatuotot, keskeiset poikkeamat

Toimintatuotot ylittivät 263 t eurolla. Suurin merkittävä tekijä oli rakennusten vuokratuotot, mitkä ylittivät muutetun talousarvion 222 t eurolla. Ylitys johtuu siitä, että Mikri päätti jatkaa Suonsaaren vastaanottokeskustoimintaa yhtenä laitosmuotoisen palvelun kohteena palveluna Suomessa.

Valmistus omaan käyttöön, keskeiset poikkeamat

Valmistus omaan käyttöön toteutui n. 72 000 euroa muutettua talousarviota pienempänä. Alitukseen haetaan alitusero.

Toimintakulut, keskeiset poikkeamat

Toimintakulut alittuivat muutettuun talousarvioon verrattuna n. 5,7 milj. eurolla. Alitus muodostui seuraavista kokonaisuuksista:

- Asiantuntijapalvelut 660 t euroa
- Rakennukset ja kunnossapidettävät alueet 300 t euroa
- Liikennealueet 280 t euroa
- Joukkoliikenteen palvelujen ostot 690 t euroa
- Purkukustannukset 2 milj. euroa (Meijerin varaus purettiin ja varsinainen purku-urakka toteutui arvioitua edullisemmin)
- Sähkö ja energia 800 t euroa
- Tilikaudelle kirjattiin luottotappiota toimintatuotoista -576 t euroa

Henkilöstömenot toteutuivat n. 661 000 euroa talousarviota pienempänä. Maatalouden henkilöstömenot toteutuivat ostopalvelupainotteisina haastavasta rekrytointitilanteesta johtuen.

OHJELMAKORTIT

STRATEGISTEN OSA-ALUEIDEN STRATEGIAKORTIT

1. Kestävästi kehittyvä ja älykkäästi uudistuva Mikkeli

Osaavan ja hyvinvoivan henkilöstön avulla kaupungin toiminta uudistetaan kaupungin taloudellisen kantokyvyn mukaiseksi.			
Toimenpide ja toiminnan kuvaus	Tavoite ja vastuu	Mittari	Toteuma 31.12.2024
Valmistaudutaan muuttuvaan rakennuslainsäädäntöön (rakentamisen laki ja kaupungin uudistettu rakennusjärjestys).	Henkilöstö osallistuu lainsäädäntökoulutuksiin. Rakennusjärjestyksen uudistus saatetaan päätösprosessiin niin, että sen käyttöönotto tapahtuu 1.1.2025. (Rakennusvalvonta)	1 kurssi / viranhaltija	Koulutukset toteutunut. Rakennusjärjestys valmistelussa, ohjausryhmä kokoontui 6 kertaa. RJ:tä ei saatu päätösprosessiin rakentamislain muutoksesta johtuen.
Maatalousyrittäjien vuosilomat järjestetään palveluhenkisesti tasaisesti lomavuoden aikana	Vuosilomapäivät toteutuvat MELAn ohjeistuksen mukaisena kaikilla alueilla ja ajoittuvat palvelun saatavuuden ja tuotannon tukemiseksi tasaisesti molemmilla vuosipuoliskoilla. (Lomituspalvelut)	26 vuosilomapäivää / yrittäjä / vuosi	14 vuosilomapäivää / yrittäjä / heinäkuu 24,6 vuosilomapäivää /yrittäjä /joulukuu

Huomioidaan Mikkelin hiilineutraalisuustavoite kestävässä rakentamis-, maankäyttö-, liikenne- ja energiaratkaisuissa.			
Toimenpide ja toiminnan kuvaus	Tavoite ja vastuu	Mittari	Toteuma 31.12.2024
Huomioidaan hiilineutraalisuustavoite hankinnoissa, joko vähimmäisvaatimuksena tai laatupisteytettävänä tekijänä hankinnan luonteesta riippuen.	Hiilineutraalisuustavoitteen huomiointi kuvataan tarjouspyynnössä. (Palvelualue, Hankintapalvelut)	Kilpailutusten määrä, joissa hiilineutraalisuustavoite on hankinnassa huomioitava tekijä.	Hankittu sähkö on alkuperäistä sähköä.
Hyödynnetään uusiutuvaa energiaa.	Rakennettavat uudet uusiutuvan energian käyttökohteet kiinteistöissä ja niiden teho. (Talonrakennuspalvelut) Hiilineutraalisuustavoitteen huomiointi kuvataan tarjouspyynnössä. (Palvelualue, Hankintapalvelut)	Arvioitu vuosituotto kWh (uudet kohteet). Kilpailutuksen (kpl / vuosi) asiakirjat.	Aurinkosähköjärjestelmiä valmistui Ristiinan päiväkodille 21kWp, Saimaanportin yhtenäiskoululle 31 kWp, Kalevankankaan päiväkodille 45 kWp, Kattilansillan päiväkodille 35 kWp, päiväkotikoti Vilttihattuun 35 kWp sekä Kaihun kodalle 0,8 kWp.

Taataan puhdas vesi ja lähiruoka sekä luonnon monimuotoisuus ja perinnebiotooppien säilymistä edistetään.			
Toimenpide ja toiminnan kuvaus	Tavoite ja vastuu	Mittari	Toteuma 31.12.2024
Edistetään perinnebiotooppialueiden määrän ja pinta-alan laajenemista sopimusteitse.	Sopimusmäärät pysyvät ennallaan tai kasvavat. (Maaseututoimi)	Sopimusten määrä/vuosi	Sopimus määrä tippunut 89->87

Edistetään kaupungin kehittämisalustojen vaikuttavuutta ja yrittäjyyden kasvua alustoilla.			
Toimenpide ja toiminnan kuvaus	Tavoite ja vastuu	Mittari	Toteuma 31.12.2024
Vesiosaamisen (tutkimus, koulutus, yritystoiminta) edistäminen mm. BEM II (Blue Economy Mikkeli) hankkeella alueen elinvoiman kehittämiseksi.	Yritysten lokalisointi toimintaympäristöön ja kansainvälisen kontaktien määrä (T&K ja teollisuusalue) (Palvelualue, MikseiMikkeli) Finnish Lakeland 2024 kansainvälinen vesiosaamisen forumin järjestäminen osana koulutus- ja tutkimuslaitosten sekä yritysten vesiosaamisen kansainvälistymistä. (Palvelualue, MikseiMikkeli)	Klusteriin sitoutuneiden yritysten määrä. Kansainvälisten kontaktien määrä ja maantieteellinen laajuus. Tapahtuman järjestäminen.	38 kpl Ylläpidetty olemassa olevan verkoston aktiivisuutta mm. Etelä-Koreaan. Mikkeli Water Week toteutui 16.-22.9.
Vesiosaamisen ja Blue Economy Mikkeli-osaamiskeskukseen (BEM) kehittäminen Ekosysteemisopimuksen mukaisesti. Puhdistamoluolan TKI-ympäristön rakentaminen ja sitä hyödyntävän palvelutoiminnan organisointi esim. yhtiömuotoisesti.	BEM:n palvelutoiminnan käynnistäminen puhdistamon TKI-luolassa. (Palvelualue, MikseiMikkeli) Kansainvälisen vesialan konferenssin ja Finnish Lakeland Forum 2024 -tapahtuman järjestäminen. (Palvelualue, MikseiMikkeli, LUT, Xamk)	BEM:n palveluita käyttävien asiakkaiden määrä ja BEM:iin kytkeytyvien, seudulle sijoittuneiden yritysten määrä. Tapahtuman järjestäminen 2024 ja seuraavasta tapahtumasta (2026) sopiminen.	2 kpl / 2 kpl Kansainvälinen konferenssi toteutui MWW:n osana 17.-19.9.

Hyödynnetään digitaalisuuden mahdollisuudet täysimääräisenä kaupungin palvelujen kehittämisessä.			
Toimenpide ja toiminnan kuvaus	Tavoite ja vastuu	Mittari	Toteuma 31.12.2024
MikMap (paikkatietoalustan ja karttaohjelmiston uudistaminen) – projektin etenemisen varmistaminen	Uusi ohjelmisto otetaan tuotantokäyttöön. (Maankäyttö ja kaupunkirakenne, Rakennusvalvonta)	Kyllä / Ei	Paikkatietojärjestelmä on täysimääräisesti käytössä.
Kaupunkiorganisaation digitalisaation edistäminen	Uusien kaupunkiorganisaatiotason ohjelmien käyttöönoton varmistaminen (Tietohallinto, Palvelualue)	Kyllä / Ei	Karttapohjainen yleisten alueiden ylläpidon palautejärjestelmä on otettu käyttöön.

2. Osaamisen ja yrittäjyyden Mikkeli

Edistetään alueen yrittäjyyttä, työllisyyttä, olemassa olevien työpaikkojen säilyttämistä sekä uusien työpaikkojen syntymistä.			
Toimenpide ja toiminnan kuvaus	Tavoite ja vastuu	Mittari	Toteuma 31.12.2024
Tarjouspyynnöt rakennetaan niin, että alueen yrittäjiä ei poissuljeta kilpailuun osallistumisesta.	Alueen elinvoiman tukeminen. Hankintapalvelut ja tulosityksiköiden esimiehet.	Alueellisten kumppaneiden määrä.	ei raportoitavissa

Työllistämistavoitteiden edistäminen kaupungin hankinnoissa.	Hyödynnetään työllistämisvelvoitetta soveltuissa hankinnoissa (hankintapalvelut ja työllisyyspalvelut)	Hankinnoilla työllistettyjen lukumäärä talousarviovuoden aikana.	ei raportoitavissa
--	--	--	--------------------

Parannetaan yrittäjämönteisyyttä sujuvilla yrityspalveluilla sekä joustavilla maankäytön ratkaisulla.			
Toimenpide ja toiminnan kuvaus	Tavoite ja vastuu	Mittari	Toteuma 31.12.2024
Yritysinvestointien mahdollistaminen.	Asemakaavaprosessien käynnistämiseen kuluva aika. (Maankäyttö ja kaupunkirakenne)	Päiviä / ulkoisesta yrityshankkeesta käynnistytvä kaavaprojekti Yritysinvestointikontaktista lainvoimaiseksi saatujen asemakaavojen määrä.	UPM:n kanssa oleva kaavahanke ("Ketunpesä") on käynnissä (UPM:n konsulttikaava). Metsurinraitti 2:n kaavahanke lainvoimaistuu 13.2.2025 (viivästyminen johtunut CaseM-järjestelmävian takia.) Suonsaari (Bog Island) -teollisuusalueen AK-prosessi julistettu viireille kaupungin omana työnä vuoden 2025 alussa, noin 30 pv. yksityisen kanssa käytyjen neuvottelujen jälkeen. Kaukaanranta (Rist.) ja Uikkala (Rist.) ovat lainvoimaistumassa vuoden 2025 alussa. Lisäksi on valmistumassa hankkeita ydin keskustassa: Veturitallit, Porrassalmenkatu, Vuorikatu.

Panostetaan osaavan työvoiman saamiseen ja osaajien houkutteluun.			
Toimenpide ja toiminnan kuvaus	Tavoite ja vastuu	Mittari	Toteuma 31.12.2024
Lomittajatyönohjaajien osaamisen tukeminen	Rekrytoidaan lomittajia (2 lomittaja/vuodessa) (lomituspalvelut)	Uusia lomittajia / vuosi	Toteutunut (4 lomittajaa)

Vahvistetaan yritysten, oppilaitosten ja korkeakoulutoimijoiden välistä ja niiden kanssa tehtävää yhteistyötä.			
Toimenpide ja toiminnan kuvaus	Tavoite ja vastuu	Mittari	Toteuma 31.12.2024
Onnistuneiden harjoittelujen kautta tuetaan opiskelijoiden työllistymismahdollisuuksia ja helpotetaan osaavan työvoiman saantia paikallisiin yrityksiin.	Vähintään 3 harjoittelijaa vuodessa. (Palvelualue)	Harjoittelijoiden määrä henkilöä/vuosi	Infra ja viheraluepalvelut 1 kesäharjoittelija. Rakennusvalvonta ja kaavoitus yhteinen 1 harjoittelija. Paikka- ja maastotiedossa 1 harjoittelija. Talonrakennuspalveluissa yksi harjoittelija.
Kehitetään toimintaa opinnäytetöiden kautta saatavalla tiedolla.	Vähintään 2 opinnäytetöitä. (Palvelualue)	Valmistuneiden opinnäytetöiden määrä kpl/vuosi	Lomitus: 2 kpl Kaavoitus: 2 kpl käynnistetty (Pankalampi II, Satamalahden Docklands), valmistuvat 2025.
Rekrytoidaan uusia työntekijöitä onnistuneiden harjoittelujen ja oppisopimuksen kautta.	Vähintään 3 henkilöä rekrytoidaan harjoittelujaksolta pysyväksi työvoimaksi henkilöstösuunnitelman salissa. (Palvelualue)	Rekrytoinnit / vuosi	Ei toteudu tässä laajuudessa.

3. Mahdollistavat elinympäristöt ja hyvinvointia edistävä toiminta ja palvelut

Alueen hyvinvointi perustuu asukkaiden, yhteisöjen, yritysten, hyvinvointialueen ja kaupungin yhteistyölle sekä vahvaan paikallisuuteen.			
Toimenpide ja toiminnan kuvaus	Tavoite ja vastuu	Mittari	Toteuma 31.12.2024
Osallistava budjetointi edistää kaupunginosa/pitäjätasolla alueen yhteistyötä ja hyvinvointia. (Katso kohta 4. Yhteisöllisyys ja osallisuus toimenpiteenä.)	Investoinnin osallisuuden budjetointi toteutuu ja yksittäisiä projekteja toteutetaan kaupungin alueella. (Kaupunkiympäristö)	Toteutunut investoinnin määrä / TA varattu määrä.	Osallistavan budjetoinnin toteutuskohteet ovat valmistuneet. Muutamissa kohteissa jatketaan toimia vuoden 2025 aikana.

Taataan kaupunkilaisille saavutettava palvelurakenne ja -tarjonta sekä edistetään esteettömän ja turvallisen arkiympäristön rakentumista.			
Toimenpide ja toiminnan kuvaus	Tavoite ja vastuu	Mittari	
Toteutetaan vuosittain vähintään kaksi esteettömyyteen ja liikenneturvallisuuteen aktiivisesti vaikuttavaa kohdetta.	Vähintään kaksi kohdetta toteutetaan. (Kaupunkiympäristö)	kpl / vuosi	Kasarminkadun sekä Jääkärinkadun kevyen liikenteen väylät ovat valmistuneet. Saimaanportin koulun liikenneympäristöä parannettiin Rinnekadun osalta.

Selkeytetään rakentamismääräysten ja lupamenettelyn vaatimuksia ja avataan asiasisältöä kaupunkilaisille, kesäasukkaille sekä yrittäjille.	Rakennusvalvonnassa laaditaan uusia sekä päivitetään vanhoja ohjeita kaupungin kotisivuille. (Rakennusvalvonta) Rakentamislain muutoksen, erityisesti lainsäädännön asettamat vaatimukset huomioiva kaupungin rakennusjärjestys hyväksytään ja saa lainvoiman. Käyttöönotto 1.1.2025. (Rakennusvalvonta)	2 kpl / vuosi Rakennusjärjestys saa lainvoiman 2024.	Päivityksiä tehty. Rakentajan polku sivusto. RJ:n eteneminen estyi rakentamislain muutoksesta, joka vahvistettiin eduskunnassa vasta joulukuun loppussa. Uusi RJ ei käytössä.
--	---	---	--

Kehitetään kaupunki- ja maaseutu ympäristöjä eri asumismuotojen ja -tapojen mahdollistamiseksi.			
Toimenpide ja toiminnan kuvaus	Tavoite ja vastuu	Mittari	Toteuma 31.12.2024
Maankäytön suunnittelun keinoin mahdollistetaan uudenlaisten, leimallisesti asuinpinta-alaltaan pienien erillispientalojen rakennusalue.	Kaavoitetaan erillinen, noin alle 100 m ² pientalojen yhtenäinen alue. (Maankäyttö ja kaupunkirakenne)	Kaavoitus hyväksytty / suunnittelun valmiusaste-%	Ranta-Launialan pientaloalue mennyt päätöksentekoon vuoden 2025 alussa.

Kehitetään kestävästi monimuotoista, virikkeellistä luonto- ja lähiympäristöä ja hyödynnetään niiden sekä maaseutualueiden hyvinvointivaikutukset.			
Toimenpide ja toiminnan kuvaus	Tavoite ja vastuu	Mittari	Toteuma 31.12.2024
Huomioidaan kaupunkialueen maankäytön ja rakentamisen aiheuttamat ympäristövaikutukset luonnon monimuotoisuuden säilyttämisessä.	Maankäytön suunnittelun keinoin voidaan osoittaa keskustaaajaman osayleiskaava-alueelta luonnon monimuotoisuutta säilyttäviä alueita tiivistyvän kaupunkirakenteen korvaajana. (Maankäyttö ja kaupunkirakenne)	Perustetut suoja- ja erityisalueet / vuosi	Huomioitu eri kaavahankkeissa; erityishuomio AE-voimaloiden ratkaisuisa.

Tunnistetaan ja huomioidaan alueen merkittävä vapaa-ajan asuminen ja monipaikkaisuus.			
Toimenpide ja toiminnan kuvaus	Tavoite ja vastuu	Mittari	Toteuma 31.12.2024
Saatetaan loppuun haja-asutusalueiden edullisuusvyöhyketarkastelu osana rakennusjärjestyksen uudistamista.	Osoitetaan koko kunnan alueella vyöhykkeittäin alueet, joille voidaan osoittaa edullisuusperiaatteella pysyvän asumisen rakentamiskaavoja haja-asutusalueella. (Maankäyttö ja kaupunkirakenne sekä Rakennusvalvonta)	Kaupunginvaltuuston päätös, kyllä / ei	Ei edistynyt päätösasteelle, edelleen valmistelussa, odottaa myös Alueidenkäyttölain (eli MRL:n) uudistusta ja sen tuomia vaatimuksia.

Hyödynnetään toiminnassa läpileikkaavasti kulttuuri, taide, luovat keinot ja liikunta sekä alueen rikas historia ja kulttuuriperintö.			
Toimenpide ja toiminnan kuvaus	Tavoite ja vastuu	Mittari	Toteuma 31.12.2024
Keskikaupungin merkittävässä maankäytön suunnittelun hankkeissa korostetaan paikalliskulttuuria ja historiaa.	Satamalahden ja Kenkäveronniemen aluesuunnitelmissa hyödynnetään paikalliskulttuurin ja historian elementtejä. (Maankäyttö ja kaupunkirakenne)	Huomioiminen ideasuunnittelussa ja kaavoissa, kyllä / ei	Kyllä: esim. Veturitallin hanke, Puhistamo, Graaniittitalo.

Unesco Geopark statuksen uusiminen - Urpolassa sijaitsevan Visitor Centerin, kaupungin organisaation, partner matkailuyritysten, kaupungin alueella sijaitsevien geopark kohteiden sitoutuminen osaltaan evaluaatioprosessiin ja kevätkesän delegaation onnistuneeseen käyntiin Saimaa Unesco Global Geoparkin alueella, Mikkelissä.	Global Geopark Network & Unesco evaluaatioprosessin ja tarkastuskäynnin onnistuminen Saimaalla ja Mikkelissä. Kansainvälinen yhteistyö, kouluprojektin ja paikallisen geologisen perinnön tunnettavuuden monimuotoinen edistäminen. Unesco statuksen hyödyntäminen ja (Asumisen ja toimintaympäristön ja Sivil:n palvelualueet, Saimaa Unesco Global Geopark ry)	Statuksen jatkuvuuden varmistaminen seuraavaksi 4-vuotiskaksoksi (2024-28).	Unescon päätös seuraavalle neljälle vuodelle olemassa.
--	--	---	--

4. Yhteisöllisyys ja osallisuus

Mahdollistetaan vapaaehtois- ja asukasaktiivitoiminta, vertaistuki, omaehtoinen toiminta sekä kokemusasiantuntijuus yhteistyössä kolmannen ja neljännen sektorin kanssa.

Toimenpide ja toiminnan kuvaus	Tavoite ja vastuu	Mittari	Toteuma 31.12.2024
Kaupunginosa- ja kylätoimikuntien talkoohankkeiden esim. raivausten mahdollistaminen ja paikallista toimintaa tukevien ohjelmallisten tapahtumien tukeminen.	Yhteistyöhankkeiden edistäminen ja kaupunkikulttuuria tukevien ohjelmallisten tapahtumien tukeminen. (Aluejohtokuntatyö, tapahtumaluvitus)	Tapahtumien määrä	Toteutettu Crowdsorsa vieraslajihanke (paukkupalsamin torjunta), Haukivuoren linnunpönttöhanke ja Otavan espanjansiruetanoiden torjuntahanke yhteensä 3 kpl

Tuetaan tapahtumakaupunki Mikkelin kehittämistä.

Toimenpide ja toiminnan kuvaus	Tavoite ja vastuu	Mittari	Toteuma 31.12.2024
Kasvatetaan eri kokoisten tapahtumien määrää mahdollistamalla, koikeilevällä ns. matalan kynnyksen luvituksen mallilla. Hyödynnetään rohkeasti kaupungin hallinnassa olevien tilojen ja alueiden käyttöä tapahtuma- ja aluevuokrauksen keinoin.	Kaupunki- ja maaseutukulttuuria tukevien tapahtuma ja popup-tyyppisen vuokrausten määrä kasvaa. (Vuokraus ja käyttöpalvelut)	Lupa ja -vuokrasopimusten määrä.	Kaupungin eri tapahtuma-alueilla noin 120 kpl.

Lisätään osallistuvan budjetoinnin käyttöä.

Toimenpide ja toiminnan kuvaus	Tavoite ja vastuu	Mittari	Toteuma 31.12.2024
Osallistavan budjetoinnin asukaskyselyt tehdään tammikuussa yhteistyössä aluejohtokuntien kanssa. Aikataulu mahdollistaa kohteiden toteutuksen pääsääntöisesti ko kalenterivuotena.	Kysely toteutetaan. (Aluejohtokuntatyö)	Toteutetut projektit.	Kysely tehtiin ja uusien kohteiden toteuttaminen saatiin käyntiin aikataulussa. Lisäksi saatettiin edellisen vuoden keskeneräisiä kohteita loppuun.

Edistetään yhteisöllistä asumista.			
Toimenpide ja toiminnan kuvaus	Tavoite ja vastuu	Mittari	Toteuma 31.12.2024
Yhteisöllisen asumisen hengen mukaiset asumismahdollisuudet paranevat uusien asuinalueiden suunnittelussa (esim. pinta-alaltaan pienempien OKT-tonttien osalta).	Luodaan kaupunkirakenteen sisällä "kylämäisiä" asuinalueita, joissa asukkaiden välinen vuorovaikutus lisääntyy yhteiskäyttötilojen ja yhteisöllisen asumismuodon myötä. (Maankäyttö ja kaupunkirakenne)	Huomioiminen ideasuunnittelussa ja kaavoissa, kyllä / ei	Kyllä; esim. Pankalampi II (Repunpää) -alueen suunnittelussa korostunut esim. yhteisen pienviljelyalueen rooli yhteisöllisyyden lisäämisessä.

HENKILÖSTÖ

Palvelualueen henkilökunnalla on yhteiskunnan palvelujen ja valtuuston asettaman tuotantotarpeen näkökulmasta erittäin laaja-alaista ja monilta osaamisen alueilta olevaa olevaa osaamista. Palvelualueen organisaatiossa on monta yksittäistä tehtävää, jotka ovat ns. yhden henkilön osaamisen, arvonverkon verkottumisen ja tietotaidon varassa. Tämä muodostaa yhden tunnistetun organisaatoriskin.

Kaupunki on päättänyt etätyösopimuksen periaatteista vuonna 2022. Henkilöstöllä oli laajasti etätyösopimuksen mukaista työskentelyä.

Henkilöstötutkimukset (Pulssi) toteutettiin ja tuloksien läpikäynti henkilöstön kanssa aloitettiin loppuvuodesta. Pulssitutkimuksen tuloksissa korostuivat mm. hyvän esimiestyöskentelyn odotukset, nykyisen työelämän hektisyyden ja asiakkuuksien hoitamisen tuomat paineet, työhön ja tehtäviin varattavan riittävän ajan puute, kuulluksi tuleminen ja omien kyvykkyyksien tukeminen tehtävissä menestyäkseen.

Työterveys

Henkilökunnan työterveyden kehitystä seurattiin säännöllisesti palvelun tuottajan keräämällä aineistolla. Työpaikka- ja työpistevalvotyksistä on tehty yksikkökohtainen aikataulu vuosille 2023–2026.

Asumisen ja toimintaympäristön palvelualueen henkilöstömenoja oli budjetoitu 13,4 milj. euroa (v. 2023 13,62 milj. €). Henkilöstömenojen toteutuma oli 12,8 milj. euroa (v. 2023 12,99 milj. €), mikä oli n. 25,9 % palvelualueen toteutuneista toiminnan kuluista.

HENKILÖSTÖN MÄÄRÄ 2021-2024

	VAKINAISET				MÄÄRÄAIKAISET				HENKILÖSTÖ YHTEENSÄ			
	2021	2022	2023	2024	2021	2022	2023	2024	2021	2022	2023	2024
ASUMINEN/TOIMINTAYMP.	167	231	221	214	43	47	54	55	210	278	275	269
Hallinto ja Kaupunkikehitys	43	43	43	43	2	3	6	4	45	46	49	47
Kaupunkiympäristö	30	34	34	35	0	2	3	1	30	36	37	36
Rakennusvalvonta	9	14	14	16	5	4	3	1	14	18	17	17
Maaseutu- ja lomituspalvelut	85	140	130	120	36	38	42	49	121	178	172	169

	TYÖLLISTETYT			
	2021	2022	2023	2024
ASUMINEN/TOIMINTAYMP.	0	2	2	0

Huom. Vuonna 2022 maatalouden lomitusalue laajeni, jonka yhteydessä siirtyi muista kunnista Mikkelin organisaatioon henkilökuntaa.

PALVELUALUEEN JOHTO, STRATEGISET PROJEKTIT JA LENTOASEMA

Esihenkilönä toimi kaupunkikehitysjohtaja.

TALOUDEN TOTEUTUMA LAUTAKUNTA JA JOHTAMINEN	TA 2024	TA muutokset 2024	TA muutokseen 2024	TP 2024	EROTUS	TOT %
TULOSALUE YHTEENSÄ						
Toimintatuotot	500 000	-240 000	260 000	410 006	150 006	157,7
Valmistus omaan käyttöön	110 000	-55 000	55 000	20 720	-34 280	37,7
Toimintakulut	-2 175 700	0	-2 175 700	-1 863 373	312 327	85,6
Toimintakate	-1 565 700	-295 000	-1 860 700	-1 432 646	428 054	77,0
Lautakunta ja jaostot						
Toimintatuotot	0	0	0	0	0	
Toimintakulut	-53 500	0	-53 500	-47 816	5 684	89,4
Toimintakate	-53 500	0	-53 500	-47 816	5 684	89,4
Johtaminen						
Toimintatuotot	500 000	-240 000	260 000	409 802	149 802	157,6
Valmistus omaan käyttöön	110 000	-55 000	55 000	20 720	-34 280	37,7
Toimintakulut	-2 038 200	0	-2 038 200	-1 748 838	289 362	85,8
Toimintakate	-1 428 200	-295 000	-1 723 200	-1 318 316	404 884	76,5
Aluejohtokunnat						
Toimintatuotot	0	0	0	204	204	
Toimintakulut	-84 000	0	-84 000	-66 719	17 281	79,4
Toimintakate	-84 000	0	-84 000	-66 515	17 485	79,2

Asumisen ja toimintaympäristön johtoryhmä kokoontui läpi vuoden käytännössä kahden viikon välein. Johtoryhmän kuuluivat henkilöstön edustaja ja tulosaluejohtajat (myös Vesiliikelaitoksen johtaja) ja yksiköiden esimiehet, käytännössä kaikki palvelualueella linjaesimiestehtävissä olevat henkilöt. Johtoryhmässä käsiteltiin talouden ja toiminnan toteutumista, henkilöstöasioita, projekteja sekä lautakunnan ja jaoston päätettäväksi valmisteltavia asioita.

Varautumis- ja valmiusryhmä kokoontui säännöllisesti läpi vuoden kiihtyvällä tahdilla. Kaupunki ja palvelualue osallistui syksyllä kahden päivän mittaiseen varautumisharjoitukseen sekä erityisiin pienempien asiakokonaisuuksien esi. ICT harjoituksiin. Ryhmään kuuluivat Seudullisen ympäristöpalvelujen edustaja, koulun rehtori ja päiväkodin johtaja, kiinteistöjen-, vesilaitoksen ja ICT asiantuntija sekä valmiuskoordinaattori.

Maankäyttöryhmä kokoontui läpi vuoden kerran kuukaudessa. Maankäyttöryhmässä on edustus asumisen ja toimintaympäristön palvelualueelta, Mikkelin kehitysyritys Miksei Oy:stä sekä Kiinteistökehitys Naistinki Oy:stä.

Konsernin kiinteistö- ja asumisen yhtiöiden toimitusjohtajat kokoontuivat läpi vuoden kerran kuukaudessa. Ryhmään kuuluivat Naistinki Oy, Kampuskiinteistöjen sekä vuokrataloyhtiöiden (MOAS Oy, Mikalo Oy ja Aso Oy) toimitusjohtaja.

Ecosairilan alueen vastuulliset toimijat kokoontuivat läpi vuoden kerran kuukaudessa. Ryhmään kuuluivat Vesiliikelaitoksen, Kehitysyritys Mikkelimiksei Oy:n, Etelä-Savon energia Oy:n, Metsä-Sairila Oy:n ja BioSairila Oy:n edustajat.

Palvelualueen hallinnossa työskenteli palvelualuejohtaja ja palvelukoordinaattori osan työaikansa puitteissa. Johtamista tukivat taloussuunnittelija ja rakennuslakimies.

Strategiset projektit

Kalevankankaan urheilu- ja liikunta-alue

Kalevankankaan urheilu- ja liikunta-alueen kehittäminen jatkui edistämällä alueen asemakaavamuutosta, joka mahdollistaa uusien toimintojen sijoittamisen esim. Saimaa-Stadiumin ja raviradan alueelle.

Satamalahti

Satamalahti-kokonaisuuden ja erityisesti Veturitallialueen kehittäminen jatkui Nordic Icon Consulting Oy:n kanssa yhteistyössä, jonka kanssa on aiesopimus. Asemakaavan odotetaan etenevän päätöksentekoon kesän 2025 aikana, mikä aikaansaa hankkeen etenemisen mm. maakaupan alueella.

Vanhan vedenpuhdistamon alueen hankekehittäminen jatkui työnimellä Puhistamo. Maa-alue siirtyi Vesiliikelaitoksen taseesta emokaupungin taseeseen. Investointihankkeen mahdollisuutta ja kaavallista kehittämistä markkinoidaan laaja-alaisesti valtakunnassa. Alueelle haetaan yksityistä investoria.

Satamalahden ohjausryhmä työskenteli läpi vuoden.

Ecosairila

Ecosairilan alue kiinnostaa kiertotalousalan yrityksiä ja Ecosairilaan on tehty tonttivarauksia, niin että mm. Salttisenkadun tontit on varattu. Alueelta valmisteltiin tonttikauppa siten, että sen päätöksenteko tapahtuu vuoden 2025 ensimmäisessä kvartaalissa. Alueella tutkitaan kierrätysveden rinnalle imagoa ja integroitumista vahvistavaa uusituvan energian, aurinkosähkön, tuotantoaluetta energiayhteisöhankeena. Alue turvaksi koko Ecosairilan alueen energiantuotantoa ja huoltovarmuutta.

Lentoasema

Valtakunnallisesti lentoliikennettä on tuettu merkittävästi vain valtion ostoliikenteenä tietyille valtio-omisteisille kentille. Puh- taasti kaupallisesti toimivaa liikennettä on ollut laihanlaisesti. Pienempien lentokenttien verkosto on ollut aktiivinen ja kenttiä on palautumassa osaksi toimivaa lentoliikenneverkkoa. Pienempien lentokenttien lähtökohtana on ilmailun siirtymä perinteisestä reittiliikenteestä sähköiseen lentoliikenteeseen ja drone-toimintaan osana pakettilogistiikan kehittymistä.

Mikkelin Lentoaseman kehittämiseksi ja kaupallisen liiketoiminnan vahvistamiseksi tehtiin Kehitysyhtiö MikseiMikkelin kanssa hankeyhteistyötä. Lentoaseman myötä kaupunkiin saatiin valtiolta 0,5 miljoonan euron kehittämisraha (n. 640 t euron hanke, joka päättyy vuoden 2025 lopussa). Hanke on henkilöresursoitu kehitysyhtiössä. Lentoaseman alueelle on tulossa MAF Finland Oy toimijana, mihin liittyen lautakunta hyväksyi yhteistyösopimuksen. Maakauppa etenee. Reserviläis- ja maanpuolustustoiminnan dronetoiminta on edelleen aktivoitunutta. Lentoasemaa piti kotipaikkana lentokoulu ja kentältä operoitiin palolentoja yritys- pohjaisesti.

Eteläinen aluekoulu

Eteläisen aluekoulun, Saimaan Portin yhtenäiskoulun rakentaminen eteni, niin että koulu vastaanotettiin tammikuussa. Hankkeen rakennuskustannukset pysyivät valtuuston asettamissa määrärahoissa. Lapset aloittivat koulutoiminnan hiihtolomalta ja täyden käyttöönoton vaihe käynnistyi koulussa syyslukukauden alussa.

Lentoasema

Vuosi	2024			
	TP -1v	TA	TP	Toteutuma%
5150 - Lentoasema				
laskeutumisesta lukumäärä kpl	48,00	700,00	52,00	7,43 %
menot / laskeutuminen €/kpl	-13 317,03	-770,57	-13 337,75	1 730,89 %

Sarakkeessa TA on huomioitu mahdolliset määrärahamuutokset.

Keskeiset tapahtumat kaudella

Toteutuneisiin suoritteisiin on huomioitu kentän ylimääräiset avaukset, palolentotoiminta sekä koululennot. Toteumaan ei ole kuitenkaan huomioitu yleisilmailua, koska näiden osalta ei ole tällä hetkellä mahdollisuutta tarkempaan dokumentointiin. Arviolta yleisilmailuun liittyviä laskeutumisia on ollut 1-7 per päivä eli arviolta n. 1560 laskeutumista vuoden aikana, joista 103 laskeutumista on ilmailupäivään liittyviä laskeutumisia.

KAUPUNKIKEHITYKSEN TULOSALUE

Kaupunkikehitys-tulosalueen esihenkilönä toimii maankäyttöjohtaja ja tulosalue jakaantuu kahteen tulosityksikköön:

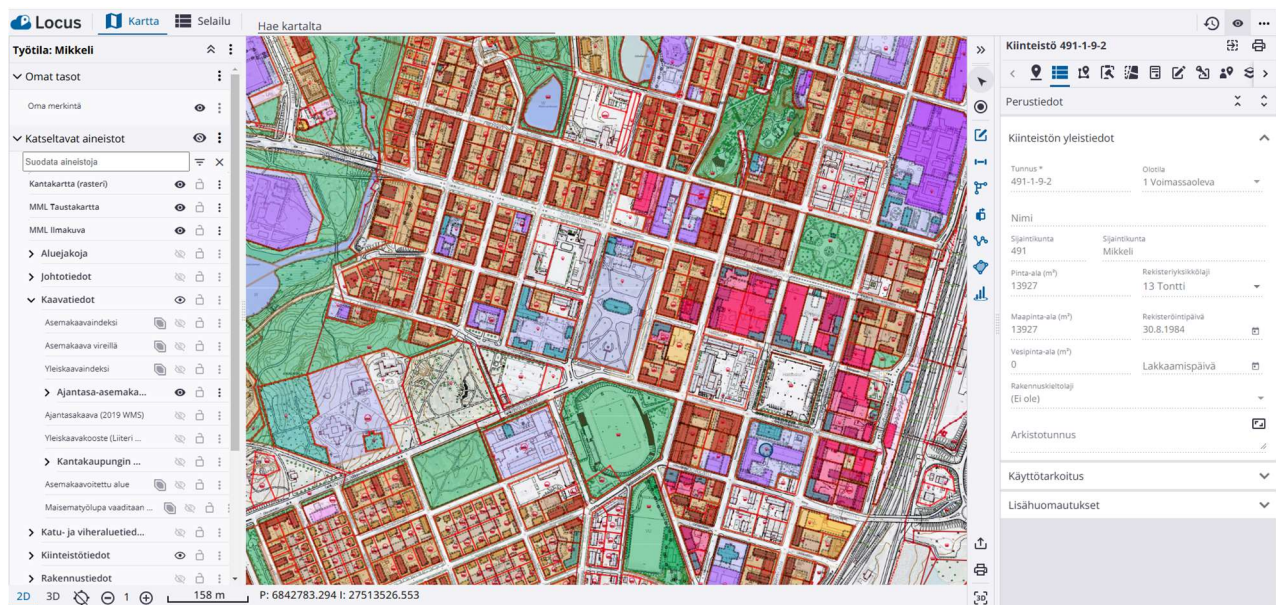
- Maankäyttö ja kaupunkirakenne
- Vuokraus- ja käyttöpalvelut

TALOUDEN TOTEUTUMA KAUPUNKIKEHITYS	TA 2024	TA muutokset 2024	TA muutokseen 2024	TP 2024	EROTUS	TOT %
TULOSALUE YHTEENSÄ						
Toimintatuotot	36 884 900	75 000	36 959 900	37 169 801	209 901	100,6
Valmistus omaan käyttöön	20 000	0	20 000	120	-19 880	0,6
Toimintakulut	-13 430 500	-265 000	-13 695 500	-13 058 121	637 379	95,3
Toimintakate	23 474 400	-190 000	23 284 400	24 111 800	827 400	103,6
Maankäyttö- ja kaupunkirakenne						
Toimintatuotot	4 081 000	275 000	4 356 000	4 414 991	58 991	101,4
Valmistus omaan käyttöön	20 000	0	20 000	120	-19 880	0,6
Toimintakulut	-2 393 600	-65 000	-2 458 600	-2 130 400	328 200	86,7
Toimintakate	1 707 400	210 000	1 917 400	2 284 710	367 310	119,2
Vuokraus- ja käyttöpalvelut						
Toimintatuotot	32 803 900	-200 000	32 603 900	32 754 811	150 911	100,5
Valmistus omaan käyttöön	0	0	0	0	0	
Toimintakulut	-11 036 900	-200 000	-11 236 900	-10 927 721	309 179	97,2
Toimintakate	21 767 000	-400 000	21 367 000	21 827 090	460 090	102,2

MAANKÄYTTÖ JA KAUPUNKIRAKENNE

Tulosityksikkö vastaa kaupungin paikka- ja maastotiedosta, yleis- ja asemakaavoituksesta ja tontinluovutuksesta. Yksikön tehtäviin kuuluvat erityiset kaavahankkeet, luvat kaavoista poikkeamiselle sekä ranta-alueiden kaava-asiat. Yksikön toiminnot liittyvät keskeisesti kaupungin elinvoimaisuuden edistämiseen. Käytännön työtä tehdään pienen asiantuntijajoukon yhteistyönä. Yksikön työ jakaantuu perinteisiin maankäytön toimialoihin: maaomaisuuden hallintaan ja maankäytön suunnitteluun.

Yksikön vetämän otettiin käyttöön vuonna 2024 mittava, koko kaupunkikonsernia hyödyntävä paikkatietoalustan ja karttaohjelmiston käyttöönottohanke. Trimble Locus Cloudin SaaS-palvelu toimii hyvin ja on tuonut maaomaisuuden hallinnan ja kaavatuotustyyöhön kaivatun kokonaisratkaisun.

Perusnäky Trimble Locus Cloudin viranhaltijan katseluikkunasta.

Tulosyksikön koko henkilöstötase heilahti miinukselle, kun kiinteistöinsinööri irtisanoutui muuttaessaan muualle töihin. Pakolliset (lakiin perustuvat) kiinteistöinsinöörin tehtävät ostettiin Maanmittauslaitokselta, ja virkaan kuuluneet työt jaettiin maankäyttöjohtajan, maankäyttöpäällikön ja maanmittausinsinöörin kesken. Se on lisännyt ko. henkilöiden työtaakkaa – toisaalta selventänyt tehtävään liittyneiden vastuiden jakamista yksikössä. Vuoden 2024 aikana neuvoteltiin HR:n kanssa siitä, että maanomaisuuden hallinnan osalta kiinteistöinsinöörin virka muutettiin maanmittausinsinöörin viraksi ja olemassa oleva maanmittausinsinöörin tehtävä paremmin työn sisältöä vastaavaksi tontti-insinöörin viraksi. Muutokset astuivat voimaan 2025 alussa. Uuden maanmittausinsinöörin virka julistetaan auki myöhemmin 2025 tietoisena siitä, että Mikkeliin on haastavaa rekrytoida ko. alan työntekijää.

Vuoden 2024 aikana maaomaisuuden osalta toteutettiin 30 kiinteistökauppaa (2023: 42 kpl; 2022: 32 kpl), joissa kaupunki oli myyjänä. Vuonna 2024 ostoja oli 3 kpl (2023: 4 kpl; 2022: 6 kpl). Uusia kiinteistöjä rekisteröitiin 55 kappaletta.

Vuonna 2023 kuulutettiin lainvoimaiseksi 3 asemakaavaa ja yksi yleiskaava. Kaavoituksessa työt ovat osittain ruuhkautuneet (henkilöstöresurssikysymys), toisaalta rakennusalan taantumisen heikentänyt akuutteihin rakennushankkeisiin liittyviä kaavaprosesseja. Vuoden 2024 lopulla yleis- ja asemakaavoja vietiin päätöksentekoon laaja joukko, ne lainvoimaistunevat vuoden 2025 alkupuolella. Vuodet -- eivätkä kaavahankkeet -- ole veljiä keskenään.

Asemakaavat vuonna 2024:

Kortteli 2 (#988)

Keskikaupungin korttelin rakennusoikeutta lisäämistä tutkiva asemakaava; tonttikohtainen ro:n lisääminen edellyttää yksittäisiä kaavamuutoksia. LV 7.8.2024.

996 keskustie Haukivuoren keskustie (#996)

Haukivuoren keskustaaajaman rakentamisen myötä nykytilanteen vahvistama kaava. Katualueen siirtyminen valtiolta kaupungille. LV 15.5.2024.

Sotakoulunranta (#1003)

Ristiinan kirkonkylän taajaman eteläosan kehittymistä, päiväkotialuetta ja satama-aluetta koskeva kaavatyö, jossa runsaasti erilaisia tekijöitä ja historiallisia kerrostumia. LV 7.8.2024.

(2023: 8 kpl; 2022: 4 kpl)

Yleiskaava:

- Kyyveden RYK muutos, Ylä-Salo), Kyyveden RYK muutos, Eskonniemi (#7118). Hyväksyttiin 11.11.2024, LV 15.1.2025.

(2023: 6 kpl; 2022: 14 kpl)

N.B.: (ibid. vuodelta 2023): Tilinpäätöstietojen keräämisen osalta on huomattava, että yksittäiset asemakaava- tai asemakaavamuutoshankkeet eivät noudata kalenterivuoden aikataulua. Kaavoille on ominaista, että läpimenoajat vaihtelevat ja kaavaprosessit ovat luonteeltaan yksilöllisiä. Samoin kerrosneliömetrien vertailu talousarviovuosien osalta ei ole tarkoituksenmukaista – eri kaavaprosessit sisältävät merkittävästi eri kerrosneliömääriä.

Kaavoitus

Vuosi Palvelu	2024			Toteutuma%
	TP -1v	TA	TP	
5320 - Erityiset kaavahankkeet sekä y				
yleiskaavoituksen hyväksytyt kaavat kpl	7,00	7,00	1,00	14,29 %
5330 - Asemakaavat				
asemakaavoituksen hyväksytyt kaavat kpl	7,00	6,00	3,00	50,00 %
menot / hyväksytyt kaava €/kpl	-62 338,25	-79 166,67	-184 386,49	232,91 %

Sarakkeessa TA on huomioitu mahdolliset määrärahamuutokset.

Keskeiset tapahtumat kaudella

Kaavoituksessa työt ovat osittain ruuhkautuneet (hlöstöressursikysymys), toisaalta rakennusalan taantuman heikentänyt akuutteihin rakennushankkeisiin liittyviä kaavaprosesseja. Vuoden 2024 lopulla yleis- ja asemakaavoja vietiin päätöksentekoon laaja joukko, ne lainvoimaistunevat vuoden 2025 alkupuolella. Vuodet -- eivätkä kaavahankkeet -- ole veljiä keskenään.

Maaomaisuuspalvelut

Vuosi Palvelu	2024			Toteutuma%
	TP -1v	TA	TP	
5350 - Tonttien ja kiinteistöjen luov				
rekisteröidyt kiinteistöt kpl	26,00	25,00	55,00	220,00 %
menot / rekisteröity kiinteistö €/kpl	-10 757,63	-14 340,00	-5 771,10	40,24 %
operoidut kiinteistöt kpl	115,00	75,00	135,00	180,00 %
menot / operoitu kiinteistö €/kpl	-2 432,16	-4 780,00	-2 351,19	49,19 %
5360 - Paikka- ja maastotieto				
kunnan maapinta-ala km2	2 550,00	2 550,00	2 550,00	100,00 %
menot / neliökilometri €/km2	-173,38	-152,86	-151,35	99,01 %
ylläpidettävä alue km2	152,00	152,00	152,00	100,00 %
menot / ylläpidetty neliökilometri €/km2	-2 908,71	-2 564,47	-2 539,06	99,01 %

Sarakkeessa TA on huomioitu mahdolliset määrärahamuutokset.

VUOKRAUS- JA KÄYTTÖPALVELUT

Vuokraus- ja käyttöpalvelut vastaa kaupungin vuokraus- ja myyntitoiminnasta, tapahtuma-alueiden lupa-asioista sekä asumisen viranomaistoiminnasta. Yksikön ydintehtäviin kuuluvat myös henkilöliikennepalvelut (joukkoliikenne ja koulukuljetukset), Pysäköintipalvelut ja vahtimestaripalvelut. Vuokraus- ja käyttöpalveluiden esihenkilönä toimii palvelujohtaja.

Vuokraus

Ulkoisia vuokratuloja vuonna 2024 oli noin 7,4 M€, johon sisältyvät toimitilojen sekä asuntojen vuokrat. Sisäisiä vuokratuottoja oli noin 22 M€. Ulkoisia vuokria korotettiin 2,5 %, sisäisten vuokrien ylläpitovuokran osuutta korotettiin 6,6 %.

Vuokratuloissa eri tiliryhmien välillä oli muutoksia johtuen hyvinvointialueen muutoksista mm. palvelutalojen kokonaisvuokraamiseen liittyen.

Saimaanportin yhtenäiskoulun valmistuttua, kouluverkko muutoksen myötä, väistötilakustannukset ovat laskeneet merkittävästi suunnitelmien mukaisesti. Väistötilakustannukset olivat noin 600 000, eli noin puolet edellisvuotta vähemmän.

Kiinteistöjen vuokrausaste 31.12.2024 oli 76 %. Kaupungin omistama kiinteistömäärä on noin 290 000 m², joista on vuokrattuna noin 220 000 m². Kokonaisuudessa sisältää huonokuntoiset ja purkua odottavat kiinteistöt, jotka eivät ole vuokrauskuntoisia. Edelliseen vuoteen verrattuna osakkeita ja kiinteistöjä on myyty, purettu tai kiinteistö odottaa purkua.

Rakennettujen kiinteistöjen myynti on ollut tasaista. Kaupungille tulleiden testamenttikohteiden myynti on myös keskitetty yksikön perustehtäviin. Sotekiinteistöjen selvitysprosessi myynnin osalta on käynnissä ja jatkuu vuoden 2025 aikana.

Vuoden 2024 lopulla Eloisa antoi irtisanomisilmoituksen kaikkien vuokrakohteiden osalta, ja vuokraneuvottelut käynnistetään helmikuun 2025 aikana. Vaikutukset tilatiivistämisestä voidaan arvioida myöhemmässä vaiheessa.

Suonsaaren vastaanottokeskuksen toiminnasta saatiin jatkoilmoitus vuoden 2024 syksyllä. Vuokraneuvottelut käynnistyivät ja sopimukset saadaan valmiiksi vuoden 2025 helmikuun aikana. Kokonaisuus on merkittävä tulonlähde kaupungille.

Käyttöpalvelut

Yrityskentällä tapahtuma-alueiden ja muiden vastaavien kiinnostus on lisääntynyt. Pienyrittäjiä on aiempaa enemmän ja toimintaa halutaan koeponnistaa matalan kynnyksen toiminnalla. Yleensä paikaksi valikoituu torit, rannat, pienet rakennukset tai muut ulkoalueet.

Toritoiminta kiinnostaa laajemmin, ja kehittämiseen on panostettu yhteistyössä torikauppiasyhdistyksen kanssa. Torin käytännön toimintaa on kehitetty ja asiakaspalvelun parantamiseksi torisääntö on tarkasteltu läpikotaisin ja selkeytetty. Samoin toritaksa sekä -kartat. Torisääntö ja -taksa on käännetty myös englanniksi. Lisäksi torikauppioiden vuosisopimukset on tarkasteltu, päivitetty ja laadittu sähköisiksi. Keskitetty torikaupanvalvonta, asiakaspalvelu ja yhteneväiset ohjeistukset on otettu laajemmin käyttöön myös taajamien toreilla.

Toreilla toimintaa kokeilleet ovat tehneet jatkovarauksia tuleville kesille. Ympärivuotisuus kiinnostaa myös kasvavassa määrin. Vaihtelua torin pinnalla on, mutta määrällisesti toimijoita on enenevässä määrin. Monipuolisuus ja kiinnostavuus ovat Mikkelin torin ”ässät”.

Kaupungin ulkotapahtuma-alueiden esittelyä verkkosivulla pyritään kehittämään ja saamaan ne paremmin tapahtumajärjestäjiä palveleviksi. Tavoitteena on asiakaspalvelun parantaminen sekä lupahakemusten käsittelyn helpottaminen ja nopeuttaminen. Alueiden teknisten tietojen keräys sekä ja tapahtuma-alueita koskevan sivuston suunnittelu on käynnistetty.

Toreilla ja tapahtuma-alueilla on ollut monipuolisesti erilaisia ja -kokoisia tapahtumia. Esimerkkeinä Leikitään Pikku Kakkosta Tykkipuistossa, TikTok-aalto Naisvuorella, Kansainväliset Suurmarkkinat, Kalamarkkinat sekä Sähköisen liikkumisen klusteri -tapahtumat Mikkelin satamassa, Liike on lääke ja ToriSport -tapahtumat Hallitustorilla, Karjalaiset kesäjuhlat(R) Kalevankankaan alueella sekä erilaisia markkinoita ja kesätapahtumia taajamien toreilla. Lisäksi Mikkelin Joulutori, jota on kehitetty yhteistyössä Torikauppiasyhdistyksen kanssa.

Saimaanportin yhtenäiskoulun iltakäytön kulunvalvonnan mahdollisuuksia on suunniteltu yhteistyössä eri palvelualueiden kanssa. Suunnittelu eteni toteutusvaiheeseen loppuvuonna 2023.

Henkilöliikennepalvelut

Henkilöliikennepalvelut suunnittelee, järjestää ja hankkii Mikkelin kaupungin joukkoliikenne- sekä koulukuljetuspalvelut.

Mikkelin kaupunki on joukkoliikennelain ja palvelusopimusasetuksen mukaisesti joukkoliikenteen toimivaltainen lupaviranomainen. Kaupungin järjestämään joukkoliikenteeseen kuuluu avoimen joukkoliikenteen ostoliikenteenä Mikkelin paikallisliikenne, Moppe -palveluliikenne sekä Mikkelin maaseudun joukkoliikenteen työmatka- asiointi ja koululaisliikennevuorot. Asiointi-, työmatka- ja koululaisvuorojen joukkoliikennepalvelujen kilpailutus tehtiin vuonna 2022. Sopimuskausi jatkuu vuodelle 2026. Liikennöitsijä on ilmoittanut, ettei käytä optiota, joten uuden kilpailutuksen esivalmistelu aloitettiin vuoden 2024 marraskuussa.

Kutsujoukkoliikenteestä on luovuttu lautakunnan päätöksen mukaisesti, mutta asia tuotiin uudelleen käsiteltäväksi valtuustoaoloitteen myötä ja käyttötalousuunnitelman yhteydessä, ja ratkaisu siirtyi vuodelle 2025.

Koulukuljetuksissa kilpailutettiin kaksi kohdetta, jotka käynnistyivät vuoden 2025 alussa. Toinen kohde kilpailutettiin Saimaanportin yhtenäiskoulun valmistumisen myötä tulleiden kouluverkkomuutosten vuoksi ja toisessa kohteessa sopimusliikennöitsijä ilmoitti, että ei ota optiota käyttöön sopimuskauden päättyessä. Uusiin sopimuksiin ei varattu optiomahdollisuutta, jotta koulukuljetusten sopimuskohteet kulkevat jatkossa samassa rytmiiikassa. Kilpailutukset suunnitellaan kustannustehokkaasti palveluverkon toimivuus lähtökohtana. Kouluverkon tiivistäminen aiheuttaa vuosittain haasteita myös koulukuljetusten järjestämiselle sekä toimintaverkon uudelleen suunnittelulle.

Koulumatkojen suunnitteluun liittyvää ohjelmistopalvelutarjontaa aloitettiin kartoittamaan vuonna 2024 ja mahdollista hankintaprosessia edistetään vuoden 2025 aikana.

Mikkelin kaupungissa asuvien Mikkelin kaupungin peruskoululaisten maksuttoman Waltti –kortin jatkoa aloitettiin kartoittamaan yhteistyössä sivistyksen ja hyvinvoinnin palvelualueen kanssa. Asia viedään päätöksentekoon loppukeväästä 2025.

Pysäköintipalvelut

(Pysäköinninvalvonnan viranomaistehtävistä vastaa hallintopäällikkö)

Pysäköintivirhemaksuja annettiin 6029 kappaletta. Lukumäärä vuonna 2023 oli 4724. Autoilukulttuuri on muuttunut keskusta-alueilla pysyvästi. Pysäköintien määrä keskusta-alueen katuverkossa on vähentynyt selkeästi.

Mikkelin kaupunki päätti luopua pysäköintiautomaateista vuoden 2024 alv-uudistuksen yhteydessä, koska automaattit olivat käyttökänsä päässä. Kadunvarsille lisättiin infoa muutoksesta sekä pysäköinnintarkastajat avustivat tarvittaessa asiakkaita

pysäköintisovelluksen käyttöönotossa opastamalla pysäköintitilanteen yhteydessä. Muutos oli radikaali, mutta palaute tasaantui. Kadunvarsipysäköinnin mahdollisuuksia ja kivijalkaliikkeiden asiakkaiden asiointin sujuvuutta on pyritty huomioimaan keskustasuunnittelussa.

Vahtimestaripalvelut

Koulujen vahtimestaripalveluissa palvelee 10 palveluvastaavaa. Virastotalokorttelissa (kirjasto, virastotalo ja kaupungintalo) toimii kolme vahtimestaria.

Kalustokunnostuksen prosessin sujuvuutta ja tehokkuutta parannettiin prosessikartoituksen myötä yhteistyössä sivistyksen ja hyvinvoinnin palvelualueen kanssa.

Saimaanportin yhtenäiskoulun valmistumisen ja kouluverkkomuutosten myötä vahtimestaripalvelujen palveluvastaavien työpisteet ovat vakiintuneet.

Henkilöliikennepalvelut

Vuosi Palvelu	2024			Toteutuma%
	TP -1v	TA	TP	
5720 - Henkilöliikenne-palvelut				
Waltti-korttilatausten lukumäärä kpl	90 901,00	33 000,00	108 173,00	327,80 %
menot / Waltti-korttilataus €/kpl	-58,95	-182,73	-49,42	27,05 %
joukkoliikenteen kyytiinnousut kpl	1 115 291,00	1 000 000,00	1 302 499,00	130,25 %
menot / kyytiinnousu €/kpl	-4,80	-6,03	-4,10	68,06 %
peruskoululaisten osuus kyytiinnousuista %	55,00	45,00	49,00	108,89 %

Sarakkeessa TA on huomioitu mahdolliset määrärahamuutokset.

Keskeiset tapahtumat kaudella

Waltti-korttilatausten määrä sisältää myös WalttiMobiili-ladatut tuotteet.

KAUPUNKIYMPÄRISTÖ-TULOSALUE

Kaupunkiympäristö-tulosalueen esimiehenä toimii kaupungininsinööri.

Tulosalue jakaantuu kahteen tulosityksikköön:

- Infra- ja viheraluepalvelut: infrasuunnittelu, rakennuttaminen, yksityistiet, liikenneväylät, satamat, ympäristövastuut, viheralueet, puistot, metsät ja vesialueet
- Talonrakennuspalvelut: tilahankkeet ja ylläpito

Kaupunkiympäristö-tulosalue vastaa terveellisen, viihtyisän ja turvallisen kaupunkiympäristön ja ympäristön alueiden suunnittelusta, rakentamisesta ja kunnossapidosta, kaupungin vastuisiin kuuluvista pilaantuneista maista ja pohjavesistä. Tulosalue huolehtii myös viher- ja metsäalueista sekä yksityisteistä. Tulosalueen tehtävänä on pitää huolta kiinteistöjen ja katuomaisuuden arvon säilymisestä, korjaamalla ja huoltamalla rakenteita. Suurimpana haasteena on rakennusten ja katujen kasvava korjausvelka. Taloudellisen tasapainon löytäminen aiheuttaa arjessa haasteita, jotta kriittiset tehtävät saadaan suoritettua.

TALouden TOTEUTUMA KAUPUNKIYMPÄRISTÖN ELINKAARIPALVELUT	TA 2024	TA muutokset 2024	TA muutokseen 2024	TP 2024	EROTUS	TOT %
TULOSALUE YHTEENSÄ						
Toimintatuotot	2 282 400	90 000	2 372 400	2 322 284	-50 116	97,9
Valmistus omaan käyttöön	301 000	-50 000	251 000	228 373	-22 627	91,0
Toimintakulut	-28 480 300	485 000	-27 995 300	-23 601 445	4 393 855	84,3
Toimintakate	-25 896 900	525 000	-25 371 900	-21 050 788	4 321 112	83,0
Infra- ja viheraluepalvelut						
Toimintatuotot	2 246 400	90 000	2 336 400	2 312 366	-24 034	99,0
Valmistus omaan käyttöön	136 000	-50 000	86 000	58 267	-27 733	
Toimintakulut	-13 811 400	-407 000	-14 218 400	-12 483 742	1 734 658	87,8
Toimintakate	-11 429 000	-367 000	-11 796 000	-10 113 109	1 682 891	85,7
Talonrakennuspalvelut						
Toimintatuotot	36 000		36 000	9 919	-26 081	
Valmistus omaan käyttöön	165 000		165 000	170 105	5 105	103,1
Toimintakulut	-14 668 900	892 000	-13 776 900	-11 117 703	2 659 197	80,7
Toimintakate	-14 467 900	892 000	-13 575 900	-10 937 679	2 638 221	80,6

INFRA- JA VIHERALUEPALVELUT -YKSIKKÖ

Tulosityksikön esimiehenä toimi kaupungininsinööri.

Infra- ja viheraluepalvelut toimivat katujen ja yleisten alueiden suunnittelun, liikennesuunnittelun, rakentamisen ja kunnossapidon tilaajana sekä huolehtii satamista ja kaupungin vastuisiin kuuluvista pilaantuneista maa-alueista ja yksityisteistä. Viheraluepalveluiden tehtäviin kuuluu asemakaavoitetulla kaupunkialueella olevien virkistys- ja puistoalueiden suunnittelu, suunnittelun tilaaminen, rakennuttaminen ja ylläpidon tilaaminen sekä virallisten uimarantojen hoito. Yksikön vastuulla ovat myös metsät ja vesialueet.

Hallinto ja talous

Yleisten alueiden kunnossapitokustannuksia on sopeutettu kaupungin taloudelliseen tilanteeseen. Käytännössä tämä näkyy erilaisten korjausten (esim. liikennemerkkit) ja katupäälysteiden heikentyneenä kuntona. Tulevien vuosien ongelmana on suuri katujen ja vesihuollon investointitarve suhteessa verokertymään. Katujen ja siltojen kunnossapitovelan kasvua ei ole saatu pysäytettyä.

Yksikössä on edelleen tehty erilaisia yleissuunnitelmia ja selvityksiä vuonna 2024. Lisäksi hulevesiasiat ovat nousseet merkittävään osuuteen kokonaisajankäytössä. Nämä selvitykset antavat pohjaa tulevien vuosien päätöksenteon ja investointien hallitsemiseksi. Lisäksi samalla saadaan tarkennettua infraomaisuuden määrää ja arvoa sekä korjausvelkaa. Erilaisia yleissuunnitelmia ja selvityksiä on teetetty mm. seuraavista asioista:

- Aseman kiertoliittymä ja viides liittymähaara Veturitallinlahden suuntaan
- MIKO – Mikkelin ja Mäntyharjun kokonaisvaltainen kaupunkivesien ja haitallisten aineiden vähentämisen hallintasuunnitelma 2024–2025

- HAITTA – Haitta-aineet hallintaan, taajamien hulevesien laadun hallinta Mikkelissä 2024–2025
- Mikkelin hulevesitulvariskien kartoituksen laatiminen
- VT13 välin Pitkjärven eritasoliittymä - Tuskun eritasoliittymä toimenpideselvitys
- kadun ja vesihuollon yhteinen kuntoselvitys 2023–2024
- hulevesien alueelliset selvitykset (Kirjala, Tusku, Metsurinraitti, Oravinmäki yms.)
- seudullinen kävelyn ja pyöräilyn edistämissuunnitelma 2023–2024
- katujen ja risteysien yleissuunnitelmia liikenneturvallisuuden ja kevyen liikenteen liikenneturvallisuuden edistämiseksi
- Mikkelin seudun liikennejärjestelmäsuunnitelma 2040, 2024 valmistuu 2025
- katujen korjausvelkaselvitys
- Mikkelin liikennevalojen yleissuunnitelma
- Mikkelin seudun kävelyn ja pyöräilyn edistämishjelma
- siltarekisteritietojen ylläpitoa ja ajoitettujen yleistarkastusten suorittamista
- metsäsuunnitelma 2024–2025
- yleisten leikkipaikkojen riskikartoitus

Suunnittelu ja rakennuttaminen

Suunnittelun ja rakentamisen hankeryhmätyöskentelyä on nähty tarpeelliseksi jatkaa ja kehittää myös tulevaisuudessa yhteistyössä eri yksiköiden välillä. Asumisen ja toimintaympäristön palvelualueella jatketaan “Kunnallistekniikkaryhmän” säännöllisiä kokoontumisia ajankohtaisten hankkeiden läpikäymiseksi. Infran suunnittelun hankkeisiin osallistettiin 2024 eri hanketoimijoita myös toisessa yhteistyöryhmässä “Yhteisrakentamisen työryhmä”, johon kuuluvat mm. vesilaitos, Etelä-Savon Energia sähkön ja kaukolämmön osalta sekä muita infran palveluiden tarjoajia. Suunnitteluhankkeita on toteutettu konsulttipalveluiden puitejärjestelyn kautta kilpailuttamalla. Konsulttityön tilaamisen lisäksi kaupungin hankkeiden suunnittelun ohjauksella on suuri merkitys konsultin suunnittelutyön lopputulokseen. Suunnittelun ohjauksen laatu on syytä varmistaa myös tulevaisuudessa (2025–2035).

Katujen yleissuunnitelmien lisäksi osallistuttiin kaavavalmisteluun vesihuollon ja hulevesien käsittelyn osalta sekä katusuunnitelmien ja liikenneselvitysten laatimiseen. Liikenneselvityksistä mainittakoon VT13 toimenpideselvitys Pitkjärven eritasoliittymän ja Tuskun eritasoliittymän välillä. Muita katujen yleissuunnitelmia valmistui mm. Aseman kiertoaliittymästä (luonnokset), Kallioniemen laiturin (AVI:n vesilupakäsittelyyn), Lönnrotinkatu (kevyen liikenteen parantaminen). Katujen rakennussuunnitelmia valmistui mm. Katajalahdentien tonttiliittymäjärjestelyt, Lönnrotinkatu (kevyen liikenteen parantaminen), useamman liittymän suojatieyhteyksien parantaminen liikenneturvallisuuskohteina, Mäntykatu, Ponnantie (Ris-tiina).

Hulevesien osalta käynnistyi useampi hanke, jotka jatkuvat vielä 2025 puolelle.

Kävelyn ja pyöräilyn edistämishankkeeseen liittyen siirrettiin kevyen liikenteen laskuria kahden viikon välein, aloittaen huhtikuussa, jolla saatiin kattavaa tietoa kevyen liikenteen määrästä ja laadusta. Laskin oli kesän aikana sijoitettuna kuudessa kohteessa eri puolella kaupunkia.

Mikkelin kaupungin sillat on tallennettu Väyläviraston taitorakennerekisteriin ja niiden kuntoa ja korjaustarpeita seurataan vuosittain rekisteriin merkittyjen tarkastustarpeiden kautta (sillan yleistarkastus määräajoin). Puitejärjestelyllä on hankittu konsulttipalveluna siltaisännöitsijä, jolle on hankittu käyttöoikeus Mikkelin kaupungin siltoihin Väyläviraston taitorakennerekisterissä. Siltaisännöitsijän ammattitaitoa käytetään siltojen yleistarkastuksissa ja erikoistarkastuksissa sekä vaativissa sillansuunnittelu ja valvontatehtävissä. Siltasuunnitelman tarkastus tehdään ja dokumentoidaan konsultin (siltaisännöitsijän) omavalvontana. Siltasuunnitelmat hyväksytään Infra- ja viheraluepalvelut -yksikön toimesta. Siltaisännöitsijänä toimii Sitowise 2023–2025 sekä optiovuodet 2025–2027 (yhteensä 4 vuoden sopimus, päättyen huhtikuun loppuun 2027).

Infran rakentamisen osalta vuoden 2023 alussa kilpailutettiin kunnallisteknisten- ja viherrakennustöiden puitejärjestely vuosille 2023–2025. Puitesopimukset jaettiin neljään eri osa-alueeseen. Puitejärjestelyn kautta tilattiin vuonna 2024 yhteensä noin 1,96 miljoonalla eurolla infran rakentamistyötä, josta yli 87 % hankittiin puitesopimuksen sisällä minikilpailuttamalla.

Rakentamisen katusaneerauskohteita olivat Lehmuskylän katujen saneerauksen 3. vaihe, Pihlajatien saneeraus ja Rinnekadun muutokset uuden Saimaanportin yhtenäiskoulun kohdalla. Saneerauksissa uusittiin kadun rakenteet ja kadun vesihuolto (vesilaitos). Lisäksi useita pienempiä, yleensä liikenneturvallisuutta parantavia toimenpiteitä on rakennettu eri puolilla kaupunkia.

Uudisrakentamisen puolella ainoaksi suuremmaksi kohteeksi muodostui vuonna 2024 Annilanrannan ja Kalevinrannan asuinalueen yhdyskuntatekniikan ja katujen rakentaminen. Kadut on rakennettu käyttökuntoon, päällystys sekä viimeistelyt tehdään sitten, kun alueen rakennukset ovat pääosin valmistuneet. Uudiskohteisiin varustusta vuoden 2024

määrärahaa siirrettiin osa siltojen saneerukseen. Rokkalanjoen ylittävä silta uusittiin Porrassalmenkadulle. Työ suoritettiin kahdessa vaiheessa niin, että liikennöinti ei häiriintynyt juurikaan urakan aikana. Loppuvuoden sää suosi rakentajaa tälläkin työmaalla.

Kasarminkadulle ja Jääkärinkadulle rakennettiin jalkakäytävän rinnalle punainen "baana"-tyyppinen pyörätie sekä parannettiin liittymäalueiden ja suojateiden liikenneturvallisuutta. Hanke oli jatkoa vuoden 2023 aikana rakennetulle Nuijamies-tenkadun osuudelle. Hanke toteuttaa Mikkelin kävelyn ja pyöräilyn edistämisohjelmaa ja siihen on saatu valtakunnallista pyöräilyn ja kävelyn investointiohjelman avustusta Traficomien kautta.

Rokkalanjoen kalateiden rakentaminen käynnistyi loppuvuodesta 2023 yhteistyössä Pohjois-Savon ELY-keskuksen kanssa ja valmistui marraskuussa 2024. Hankkeessa on poistettu Rokkalanjoen nousuesteenä toimivat patorakennelmat (Hauskan myllypato sekä Ryöpynpato) tarvittavassa laajuudessa ja ne on korvattu luonnonmukaisilla kalateillä. Pohjois-Savon ELY-keskus rahoitti hankkeen.

Katujen rakentamisen osalta pysyttiin hyvin investointiohjelman raamissa. Katujen ja hulevesien rakentamisessa pääosa kohteista suunnitellaan ja rakennutetaan puitejärjestelyjen kautta. Suurimpia hankkeita tai erikoishankkeita kilpailutetaan myös avoimilla markkinoilla. Kilpailuttaminen ja työmaavalvonta tehdään pääosin omana työnä. Tarvittaessa ostetaan lisä-resurssia erikoistöiden kuten esim. sillanrakennustöiden valvontaan.

Yksityistiet

Mikkelin kaupungin alueella on yli tuhat yksityistietä, joista 850 on ns. järjestäytyneitä eli niihin on perustettu tiekunta. Yksityistielain mukaan kunnan rooli yksityistieasioissa on suurelta osin avustuksiin ja liikenteenohjauslaitteiden asettamiseen tarvittavien suostumusten myöntämiseen liittyviä velvoitteita.

Vuonna 2024 Mikkelin alueen yksityisteille maksettiin kaupungin avustuksia kunnossapitoon ja tien parantamishankkeisiin kaupunkikehityslautakunnan myöntämien avustusperusteiden mukaisesti 960 000 euroa. Yhdyskuntatekniikan valvoja käsittelee 33 perusparantamiseen liittyvää avustushakemusta, jonka seurauksena parantamisavustuksia maksettiin vuonna 2024 tiekunnille yhteensä 274 417 euroa. Perusparannushankkeiden lukumäärään vaikutti vuonna 2024 se, että ELY-keskuksen myöntämää valtion perusparannusavustusta ei ollut saatavilla. Valtion avustus on ollut huomattava osa varsinkin suurissa hankkeissa.

Yksityisteiden kunnossapitoavustusten hakeminen tapahtui pääosin sähköisesti. Yhdyskuntatekniikan valvoja käsittelee 778 kunnossapitoavustushakemusta. Kunnossapitoavustuksia maksettiin yksityisteille vuonna 2023 yhteensä 685 583 euroa, johon sisältyy kahden jäätien kunnossapitoavustus 10 930 euroa.

Kesäkuussa 2020 voimaan tulleen tieliikennelain 71 § mukaisia kunnan suostumuksia liikenteenohjauslaitteiden asettamiseen myönnettiin yhteensä 10 yksityistielle. Lisäksi yksityistieasioiden neuvontaa annettiin jokaiselle sitä pyytäneelle yleisellä tasolla.

14 perusparannushanketta jatkuu vuonna 2024.

Tietoimen tunnusluvut	TP 2023	TA 2024	TP 2024	Toteuma %
Avustettavat yksityistiet, kpl	779	785	778	99 %
Perusparannetut yksityistiet, kpl	73	68	52	76 %
Kunnossapidetyt yksityistiekilometrit euroa/km	307	312	326	104 %

Liikenneväylät

Liikenneväylien ja yleisten alueiden viimeinen varsinainen urakkavuosi käynnistyi syksyllä 2024. Kaikkia kolmea alueurakka-alueetta kunnossapitää Viherpalvelut Hyvönen Oy, urakka-aika on 1.10.2020–30.9.2025 + optio 1 vuosi. Talvikausi oli lumen-sadannan osalta rankka, lumikuormia ajettiin yli sopimusmäärien ja kesäkautena satoi kerran erittäin rankasti, mikä aiheutti katualueelle mm. ajoratojen ja kevyen liikenteen väylien kunnostuksia.

Kunnossapidon päällystyskohteita on jouduttu päällysteen reilun hinnannousun vuoksi kohdentamaan erityisesti liikenteellisesti vilkkaimpiin kohtiin ja mm. joukkoliikennekatujen sekä kevyen liikenteen väylien ja jalkakäytävien päällystäminen on jouduttu karsimaan lähes kokonaan.

Katujen ja yleisten alueiden valaisimia on 13 227 kpl ja liikennevaloja 32 kpl. Katuvalaistussammutusaika kesäkuukausina sekä kevään ja syksyn aikana toteutettava yösammutus säästivät sähkön kulutusta vuodessa noin 180 000 euroa. Vanhoja katuvalovalaisimia uusittiin led-valaisimilla noin 600 kappaletta ja osallistuttiin kuitu- ja johtoverkon rakentamisen yhteydessä yhteisrakentamiskohteisiin mm. katuvaloilmalinjoiden maakaapeloinnilla.

Kadunsulanapitojärjestelmää korjattiin talvella havaittujen vuotojen johdosta Matkakeskuksen ja Raatihuoneenkadun jakokaivojen osalta. Tuloja kasvatti valokuituverkon rakentaminen ja keskustan isojen kiinteistöjen saneeraukset.

Katujen suurin korjausvelka painottuu vanhoille sirotepintaisille tonttikatuosuuksille. Investointi- ja päällysterahojen pienentäminen kasvattaa korjausvelkaa vuosittain runsaasti. Katujen korjausvelka on yli 13 miljoonaa euroa.

Hulevedet

Hulevesimaksut perittiin samoilla periaatteilla kuin edellisenä vuonna. Laskuja lähetettiin noin 8 000 kpl ja niistä kertyvä summa oli 675 200 euroa. Tämän lisäksi kaupungin sisäistä laskutusta hulevesien osalta oli noin 63 000 euroa.

Vuonna 2024 hulevesiin osoitettuja määrärahoja käytettiin muun muassa Annilanrannan alueen hulevesijärjestelmän rakentamiseen, katusaneerauskohteiden hulevesijärjestelmien uusimiseen, nykyisen hulevesijärjestelmän ylläpitoon ja korjauksiin sekä tulevien hulevesikohteiden suunnitteluun.

Uusia erillisiä hulevesihankkeita käynnistettiin useampia vuonna 2024 huleveden tuomiin haasteisiin. Käynnistettyjä hankkeita: MIKO *Mikkelin ja Mäntyharjun kokonaisvaltainen kaupunkivesien ja haitallisten aineiden vähentämisen hallinta*, HAITTA *Haitta-aineet hallintaan – Taajamien hulevesien laadun hallinta Mikkelissä* sekä hulevesitulvariskien alustava arviointi. MIKO-hankkeen avustuksesta tuloutettiin Etelä-Savon ELY-keskukselta 16 745 euroa vuonna 2024.

Mikkelissä koettiin suurtulva 3.9.2024. Keskustan alueella satoi puolessa tunnissa noin 40 mm vettä. Tämä aiheutti hulevesiputkistojen ja katujen tulvimista useilla alueilla. Suurimmat ongelmat olivat Mikkelin keskussairaalan alueella ja Mannerheimintiellä. Näissä kohteissa tulva ylettyi kiinteistöihin saakka aiheuttaen mittavia vahinkoja. Kaupunki perusti syksyllä 2024 ns. HURAKE-hankkeen (hulevesirakentamisen kehittäminen). Hankkeessa selvitetään laajasti ja monijäsenisesti hulevesitulviin varautumista kunnan, kiinteistöjen, vesilaitoksen, ELY:n ja pelastuslaitoksen yhteistyötä tiivistämällä.

Hulevesitulva 3.9.2024

Ympäristövastuut

Ympäristövastuut-palvelu vastaa lain piiriin ja kaupungin vastuihin kuuluvista pilaantuneista maista ja pohjavesistä. Ympäristövastuut-palvelua koskee myös selvitysvelvollisuus ja puhdistustarpeen arviointi sekä velvollisuus ilmoittaa pilaantumisen vaarasta (ympäristösuojelulaki 527/2014, 134 § ja 135 §). Edellä mainittujen lisäksi tulee maa-alueiden oston tai luovutuksen yhteydessä huomioida selontekovelvollisuus (ympäristösuojelulaki 527/2014 139 §. Pilaantuneita maita kunnostetaan mm. rakennushankkeiden yhteydessä ja pohjavesiriskien konkretisoituessa.

Haukivuoren KTY tontin maaperässä oli todettu kynnysarvot ylittävänä pitoisuuksina dioksiini- ja furaaniyhdisteitä sekä pienalaisesti antimonia. Kohteeseen tehdyssä puhdistuksen yleissuunnitelmassa esitettiin, että rakentamisen vuoksi kaivettavat kaikki pitoisuuksiltaan kynnysarvot ylittävät maa-ainekset hyödynnetään kohteen täytöissä. Hyödynnettävät maa-ainekset pienensivät täytöissä tarvittavan neitseellisen maa-aineksen määrää. Ilman kaivettavien massojen hyötykäyttöä

kohteessa puhdistukseen liittyvien ilmastopäästöjen määräksi arvioitiin noin 13 000 kgCO₂e. Kyseinen määrä muodostuu pääasiallisesti maa-ainesten kuljetusten ja täyttöihin käytettävien materiaalien valmistamisen päästöistä. Kohteessa hyödynnettiin kaikki massat, jonka vuoksi ilmastopäästöjen määräksi arvioitiin noin 960 kgCO₂e. Tämä arvio kuitenkin ylittyi, koska hanketta koskevan Etelä-Savon ELY-keskuksen päätöksen mukaisesti hyötykäyttöalueelle oli tehtävä vielä peittokerros (paksuus keskimäärin 0,4 metriä, yhteensä noin 1 200 t). Täyttötöiden toteutukseen käytettiin lähialueelta tuotuja pilaantumattomia ylijäämämassoja. Kunnostushankkeen kokonaiskustannukset olivat yhteensä noin 26 000 euroa (alv 0 %). Mikäli kaikki pilaantuneet maat olisi jouduttu ajamaan pilaantuneen maan vastaanottoaikkaan, olisivat kunnostuskustannukset olleet yli kolminkertaiset.

Keskeisimmät kunnostus- ja tutkimushankkeet olivat vuonna 2024: öljyntorjuntatyö Sydänmaalla, entisen Varsavuoren huoltoasema Union lisätutkimus, entinen TB-huoltamo Marskin aukiolla ja Saimaanportin yhtenäiskoulun ympäristön huokosilma- ja vesien tarkkailu. Satamalahden ympäristön kehittämistä varten osa-alueilla 1–3 suoritettiin ympäristöteknisiä lisätutkimuksia huokoskaasu- ja pohjavesitutkimuksia. Yhteensä näitä hankkeita toteutettiin noin 40 000 eurolla.

Maaperä- ja pohjavesitutkimuksia tehtiin MIKKI – hankkeen yhteydessä Karjaportin alueella yhteensä noin 42 000 eurolla. Hankkeen kestävyysarvioinnin perusteella pienimmät ilmastopäästöt (550 kgCO₂e) aiheutuvat, jos haitta-aineet voidaan jättää maaperään ja hallita riskit alueen maankäytön suunnittelulla. Toiseksi paras vaihtoehto on hyödyntää kaivettavat maa-ainekset täytöissä kohdealueella tai sen lähitöillä. Alueen rakennusten purkujätteiden käsittely on rajattu tarkastelun ulkopuolelle. Tarkastelussa poistettavien maa-ainesten määräksi arvioitiin 600 m³. Ilman kaivettavien massojen hyötykäyttöä kohteessa puhdistukseen liittyvien ilmastopäästöjen määräksi arvioidaan noin 7 400 kgCO₂e.

Lopetettujen kaatopaikka-alueiden (Anttola, Haukivuori, Ristiina, Suomenniemi, Oravinmäki, Metsä-Sairilan vanha penkka ja Tikkala) ylläpito, suotovesien jätevesimaksut ja ympäristön tarkkailuvelvoitekustannukset olivat yhteensä noin 175 000 euroa (alv 0 %). Tikkalan suljetun kaatopaikan suotoveden pumppaus on lopetettu, koska pumppaamon toiminta on vuoden 2024 syksyllä todettu riittämättömäksi (170 m³/vuodessa). Pumppaustehon on todettu laskevan jo vuodesta 2021 alkaen. Pumppauksen tulisi olla vähintään n. 3500 m³/a, jotta suotovesipinnat pysyisivät alhaalla. Tason laskemiseen ko. pumppausmäärä ei vielä riitä. Tämän vuoksi myös kaatopaikkojen kokonaiskustannukset ovat laskeneet verrattuna vuoteen 2023.

Mikkelin kaupunki toteutti DEVE – hankkeen jatkotutkimuksia Ristiinan demonstraatioympäristössä yhdessä XAMK:n kanssa kaatopaikan suoto- ja hulevesien ympäristökuorimituksen vähentämiseksi. Ristiinan suljetun kaatopaikan tasausaltaan veden käsittelykokeissa saavutettiin vuonna 2024 toteutetuissa kokeissa 40 % vähenemä veden sisältämän kokonaistypen pitoisuudessa, kun vettä käsiteltiin pilottilaitteistolla biologista typenpoistomenetelmää hyödyntäen. Typenpoisto tehostui kokeiden edetessä, ja parhaimmat tulokset typenpoistossa saavutettiin loppukesän aikana. Typen poiston tehostamiseksi jatkokokeissa pilottilaitteistossa kiertävän veden hapetuksen määrää olisi hyvä lisätä, sekä happipitoisuuden seuranta edelleen jatkaa. Laitteistosta poistuva vesi sisältää vielä runsaita määriä ammoniumtyyppiä, joten vaikuttaisi siltä, että puhdistustehokkuutta voidaan vielä parantaa.

Mikkelin kaupunki on alustavasti sopinut yhteistyösopimuksen Etelä-Savon elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen, Mikkelin vesilaitoksen ja Geologian tutkimuskeskuksen kanssa Mikkelin kaupungin Pursialan pohjavesialueen uuden virtausmallin ja leviämismallin tekemisellä vuodelle 2025. Kaupunki osallistuu myös Pursialan sahan in situ -kunnostuksen ohjausryhmän kokouksiin, jossa seurataan biologisen puhdistuksen etenemistä ja tuloksia. Lisäksi kaupunki osallistuu Setri-mäen kreosoottikyllästämön kunnostushankkeen ohjausryhmään.

Viheralueet

Tehtäviin kuuluu asemakaavoitetulla kaupunkialueella olevien virkistys- ja puistoalueiden suunnittelu, suunnittelun tilaaminen, rakennuttaminen ja ylläpidon tilaaminen sekä kaupungin virallisten uimarantojen ylläpito. Viheralueiden kunnossapidon alueurakat jatkuivat suunnitellusti kolmena eri urakka-alueena. Ylläpitourakoiden neljäs vuosi toteutui suunnitellusti. Mikkelin kaupungin Naisvuori sai neljännen kerran kansainvälisen Green Flag -statuksen hyvin hoidetusta viheralueesta. Statuksen saaneita puistoja on Suomessa tällä hetkellä kaksikymmentäyksi.

Viheralueita hoidettiin valtakunnallisen viheralueiden hoitoluokituksen mukaisesti. Pieniä korjauksia viheralueilla tehtiin ympäri kaupunkia. Yleisillä alueilla oleville leikkipaikoille tehtiin riskikartoitus. Piennarniitoissa on tehty kokeiluja niittoaikojen siirtämisellä syksypainotteiseksi luonnon monimuotoisuuden ja pölyttävien hyönteisten elinympäristöjen turvaamiseksi. Risteyksien näkemäalueet ja vieraslajien poimintaniitot tehdään kaksi kertaa kesässä juhannuksen tienoilla ja syksyllä elo-lokakuussa.

Yleiset matonpesupaikat 10 kpl palvelivat mikkeliiläisiä ja vapaa-ajan asukkaita koko kesän ajan.

Vieraslajien torjunnassa annettiin neuvontaa ja tuettiin asukkaita yleisillä alueilla kasvavien vieraslajien poistossa. Mikkelissä kokeiltiin ensimmäisen kerran pilottihankkeessa vieraslajien torjuntaa Crowd sorsa -mobiilipelin avulla. Peliin osallistujat kartoittivat ja torjuivat pelin ohjeiden mukaisesti jättipalsamia. Pelin kautta osallistujat saivat pienen rahallisen

korvauksen tekemästään työstä. Tämä houkutteli erityisesti nuoria osallistumaan hankkeeseen. Peliin osallistui 22 henkilöä tai ryhmää.

Vieraslajien torjumiseksi kurturuusujen poistamista on jatkettu kaupungin omistamilla alueilla. Uutena vieraslajina kaupunki aloitti viitapihlaja-angervon torjumisen Tuppuralankadulta. Otavan taajamassa on yhteistyössä asukkaiden kanssa torjuttu espanjansiruetanoita. Katupuita uusittiin Jokikadulla, Salosaarentiellä ja Kasarminkadulla.

Paikkatietojärjestelmän muutos uuteen Trimblen Locus cloud -järjestelmään on käynnissä. Mikkelin kaupungin viheralueiden hoitoluokituksen muutos ABC-luokituksesta RAMS-kunnossapitoluokitukseen aloitettiin niityistä ja avoimista alueista.

Torikuusen irrotus ja vanhan eteläisen hautausmaan kirjanpainajatuhopuun poisto

Metsät ja vesialueet

Tehtäviin kuuluu kaupungin metsätalouden, taajamametsien, metsästys- ja kalastusasioiden hallinta, tontti- ja rakennusalueiden puiden poistosta vastaaminen sekä retkisatamien ylläpito.

Kaupungin metsäomaisuus on inventoitu ja uutta metsäsuunnitelmaa on laadittu kuluvan vuoden aikana. Metsäsuunnitelma vuosille 2025–2035 valmistui vuoden loppuun mennessä ja siirtyy päätöksentekoon vuoden 2025 alussa. Talousmetsistä luovutettiin puutavaraa pysty- ja hankintakauppasopimuksilla 18 877,55 m³, hakkuutähdettä ja energiarankaa 10 636,68 m³. Puutavaran myyntitulot olivat yhteensä 917 178 euroa. Energiapuuta myytiin yhteensä 163 236 euroa. Tehtyjä hakkuusopimuksia siirtyi tulevalle vuodelle 640 776 euroa.

Talousmetsien uudistusalueita muokattiin 28 hehtaaria. Kuusentaimia istutettiin 25 200 kpl, männyntaimia 10 000 kpl rauduskoivuntaimia 7 360 kpl. Männyt istutettiin Kovalansuolle muodostamaan hiilinielua yhteistyöhankkeessa Puuni Oy:n kanssa. Taimikoiden varhaisperkausta, taimikonharvennusta sekä ennakkoraivausta tehtiin 157 hehtaarin alueella eri osissa talousmetsää. Talousmetsistä myytiin kilpailutuksen kautta kasvatushakkuita 186 hehtaaria, uudistushakkuita 5,7 hehtaaria ja ylispuita poistettiin noin 10 hehtaarin alueelta. Kaupungin omien metsätilojen metsäautoteiden kääntöpaikkoja parannettiin sekä sorastuksia tehtiin useilla eri tiloilla.

Taajamametsissä toteutettiin harvennuksia ja pienpuustoa hoidettiin yhteensä 42 hehtaaria. Rantakylä, Tusku, Lehmuskylä ja Annila olivat pääpainopistealueita. Yksittäisiä kohteita on käsitelty myös Haukivuorella, Anttolassa ja Ristiinassa. Kesän myrskytuulet teetättivät töitä keskustan asemakaava-alueella. Tonttihakkuita yritystoiminnan ja asumisen tarpeisiin tehtiin Visulahdessa ja Annilassa. Yhteistyö Esedun metsäkoneenkuljettajakoulutuksen kanssa jatkui, kaupunki tarjosi puunkorjuun ja uudistusalojen muokkauksen opetuskohteita.

Ristiinan päiväkodin lapset mukana metsätöissä

Satamat ja retkisatamat

Mikkelin kaupunki ylläpitää useita satamia (Mikkeli, Anttola, Lotjasaari, Ristiina, Otava ja Haukivuori). Näiden lisäksi vesistöjen rikkomalta Mikkelin kaupungin alueelta löytyy noin 30 venelaituria ja yli 1 000 venepaikkaa. Asumisen ja toimintaympäristön palvelualueen vastuulla on myös vajaat 30 retkisatamaa, jotka sijaitsevat Saimaalla, Puulavedellä ja Kyyvedellä.

Vuonna 2024 Mikkelin satamaan uusittiin 80 metriä pitkä puurakenteinen ns. pohjoislaituri. Vanha laituri oli tullut elinkaarensa päähän jo vuosia sitten. Mikkelin sataman palveluita parannettiin myös uudella wc-kontilla, joka on kesäkaudella yleisessä käytössä. Retkisatamien osalta on tehty kuntokartoituksia sekä kuvallista dokumentaatiota sekä tehty suurempien retkisatamien laajempia kunnostuksia.

Loppuvuodesta Mikkelin satamaan saapui Joensuusta paljon julkisuutta saanut alus nimeltä Vinkeri II. Alus odottaa siirtoa Päijänteen vesistöön Mikkelin satamassa.

Kunnallistekniikan suunnittelu

Vuosi Palvelu	2024			Toteutuma%
	TP -1v	TA	TP	
5820 - Suunnittelu				
hyväksytyt suunnitelmat kpl	80,00	80,00	28,00	35,00 %
menot / hyväksytyt suunnitelma €/kpl	-4 627,41	-5 967,50	-13 610,83	228,08 %

Sarakkeessa TA on huomioitu mahdolliset määrärahamuutokset.

Keskeiset tapahtumat kaudella

Hyväksytyttä suunnitelmia yhteensä 28 kpl joista 20 kpl liikennesuunnitelmia.

Kunnossapito

Vuosi Palvelu	2024			Toteutuma%
	TP -1v	TA	TP	
5840 - Kunnossapito				
rakenteelliset katualueen neliöt m2	5 548 449,00	5 555 402,00	5 555 402,00	100,00 %
menot / katuneliö €/m2	-1,31	-1,42	-1,31	92,53 %
talvihoidossa olevat katuneliöt m2	2 958 337,00	2 957 177,00	2 957 177,00	100,00 %
menot / talvihoidon katuneliö €/m2	-2,45	-2,66	-2,46	92,53 %
liikenneväylien valaisimet kpl	13 147,00	13 227,00	13 227,00	100,00 %
menot / valaisin €/kpl	-550,89	-594,58	-550,16	92,53 %
liikenneväylien ohjauslaitteet kpl	27,00	32,00	32,00	100,00 %
menot / ohjauslaite €/kpl	-268 241,04	-245 765,63	-227 404,84	92,53 %

Sarakkeessa TA on huomioitu mahdolliset määrärahamuutokset.

Keskeiset tapahtumat kaudella

Liikenneväylien ja yleisten alueiden viimeinen varsinainen urakkavuosi käynnistyi syksyllä 2024. Talvikausi on lumensadannan osalta rankka ja kesäkautena satoi kerran rankasti, mikä aiheutti katualueelle mm. ajoratojen ja kevyen liikenteen väylien kunnostuksia. Kunnossapidon päällystyskohteita on jouduttu päällysteen reilun hinnannousun johdosta kohdentamaan erityisesti liikenteellisesti vilkkaimpiin kohtiin, mm joukkoliikennekaduille ja kevyen liikenteen väylien ja jalkakäytävien päällystäminen on jouduttu karsimaan lähes kokonaan. Katuvalaistussammutusaika kesäkuukausina sekä kevään ja syksyn aikana toteutettava yösammutus säästivät sähkön kulutusta vuodessa noin 140 000 euroa. Vanhoja katuvalovalaisimia uusittiin led-valaisimilla noin 600 kappaletta ja osallistuttiin kuitu- ja johtoverkon rakentamisen yhteydessä yhteisrakentamiskohteisiin mm. katuvaloilmalinjojen maakaapeloinnilla. Kadunsulapitojärjestelmää korjattiin talvella havaittujen vuotojen johdosta Matkakeskuksen ja Raatihuoneenkadun jakokaivojen osalta. Tuloja kasvatti valokuituverkon rakentaminen ja keskustan isojen kiinteistöjen saneeraukset.

Puistot

Vuosi Palvelu	2024			Toteutuma%
	TP -1v	TA	TP	
6000 - Puistot				
puistojen hoito ja ylläpito m2	1 097 718,00	1 099 106,00	1 099 106,00	100,00 %
menot / neliometri €/m2	-1,44	-1,75	-1,53	87,54 %
2. hoitoluokan puistot m2	349 236,00	352 043,00	352 043,00	100,00 %
menot / 2. luokan neliometri €/m2	-4,51	-5,47	-4,79	87,54 %
3. hoitoluokan puistot m2	748 482,00	747 063,00	747 063,00	100,00 %
menot / 3. luokan neliometri €/m2	-2,10	-2,58	-2,26	87,54 %

Sarakkeessa TA on huomioitu mahdolliset määrärahamuutokset.

Keskeiset tapahtumat kaudella

Viheralueiden ylläpitotyöt ovat osa kolmea alueurakkaa ja urakat ovat edenneet suunnitellusti. Infra ja vihervaluepalveluilla on yhteensä 29 uimarantaa. Tänä vuonna Kaihun uimarannalla oli ensimmäisen kerran TUKES:n edellyttämä rantavalvonta. Rantavalvonnan järjesti Mikkelin kaupungin liikuntapalvelut ostopalveluna. Mikkelin Naisvuori uusi kansainvälisen Green Flag-statusuksen vuodelle 2024-2025. Vieraslajien torjunnassa osallistettiin kuntalaisia uudella Crowdsora-mobiilipelillä. Pelin avulla saatiin innostettua nuoria myös mukaan jättipalsamin torjuntaan. Viheralueiden osalta aloitettiin siirtyminen ABC-hoitoluokitukselta uuteen RAMS-kunnossapitoluokitukseseen. Ensimmäisenä kartoitettiin niittyjen ja avointen vihervalueiden A=avoimet vihervalueet laatu. Paikkatietojärjestelmän muutos vanhentuneesta KeyArea-maailmasta Trimblen Locus Cloudiin on työllistänyt paljon erilaisten muutosten tekemisessä. Toivottuja ja suunniteltuja parannuksia vihervalueiden hoitoon ei voida tehdä tiukan talouden vuoksi.

Metsät ja vesialueet

Vuosi Palvelu	2024			Toteutuma%
	TP -1v	TA	TP	
6020 - Metsät ja vesialueet				
talousmetsät ha	5 158,00	5 158,00	5 158,00	100,00 %
menot / talousmetsien hehtaari €/ha	-124,86	-163,82	-140,78	85,93 %
taajamametsät ha	1 679,00	1 679,00	1 679,00	100,00 %
menot / taajamametsien hehtaari €/ha	-383,58	-503,28	-432,48	85,93 %

Sarakkeessa TA on huomioitu mahdolliset määrärahamuutokset.

Keskeiset tapahtumat kaudella

Talousmetsien osalta saavutettiin asetetut tulostavoitteet. Kohonnut harvennuspuiden hinta edisti edelleen metsien harvennushakkuita. Pääosa uusista solmituista kaupoista kohdennettiin nuoriin ja varttuneisiin metsiin, pienialaisia päätehakkuita tehtiin muutamassa kohteessa. Taimikonhoidon rästejä saatiin purettua ja yhteensä nuoria metsiä hoidettiin raivaten yli 150 hehtaaria. Metsätilojen tiestöä kunnostettiin useassa kohteessa parantamaan metsätalouden toimintojen suorittamista. Kovalansuon JTF-rahoitteista hanketta aloitettiin rakentamalla huoltotietä rakentuvalla alueella.

TALONRAKENNUSPALVELUT-YKSIKKÖ

Tulosyksikön esimiehenä toimii kiinteistöjohtaja.

Talonrakennuspalvelut-tulosyksikkö huolehtii ja vastaa ensisijaisesti kaupungin omien palveluiden toimitilarpeista, toimiltilojen hankkimisesta sekä ylläpitoon liittyvistä tehtävistä. Rakennusten ylläpito sisältää mm. rakennusten kunnossapidon, energianhallinnan, ulkoalueiden hoidon sekä jätehuollon. Lisäksi yksikkö vastaa kaupunginvaltuuston hyväksymän investointiohjelman mukaisista talonrakennusinvestoinneista. Talonrakennuspalveluiden vastuulla on varmistaa kiinteistöomaisuuden (vähän alle 400 rakennusta ja noin 300 000 m²) arvon säilyminen. Kiinteistöomaisuuden suurin sisäinen vuokralainen on sivistystoimi ja suurin ulkoinen asiakas hyvinvointialue.

Hallinto ja talous

Henkilöstön määrä saatiin täytettyä vuoden 2024 aikana tavoiteorganisaation mukaiseksi. Tällä on pitkällä aikavälillä positiivinen vaikutus, kun työkuorma jakaantuu tasaisesti ja tehtäväkuvat vakioituvat.

Kiinteistöjen ylläpitokustannuksia on sopeutettu kaupungin taloudelliseen tilanteeseen. Käytännössä tämä näkyy kunnossapitokorjausten siirtymisenä, mikä osaltaan kasvattaa rakennusten korjausvelkaa. Käytettävissä olevat määrärahat pyritään kohdentamaan optimaalisesti.

Kiinteistöjen sisäilmaongelmien suhteen tilanne on kohtuullisella tasolla. Määrätietoinen toiminta sisäilma-asioiden hoidossa ja ennakoiva kunnossapito sekä uudisrakennukset ovat vähentäneet aktiivisten sisäilmakohteiden määrää jo muutama vuoden ajan. Sisäilman laatua parantavia korjauksia tehtiin edelleen vuoden 2024 aikana, mutta korjaukset olivat rajattuja ja osin ennakoivia. Sisäilmaongelmien vuoksi ei tarvittu suuria väistötilakokonaisuuksia. Ainoa kiinteistökohtainen sisäilmatyöryhmä vuonna 2024 oli Päämajakoululla. Edelleen tulevien vuosien haasteena on korjausvelasta johtuva suuri investointitarve suhteessa verokertymään. Palveluverkkoratkaisuissa tulisi painottaa pitkäjänteistä suunnitelmallisuutta, jotta investoinnit saataisiin kohdennettua pitkään palvelutuotannossa säilyviin rakennuksiin.

Talonrakennuspalveluiden käyttötalous pysyi kokonaisuudessaan talousarvion raamissa hyvin. Toimintakulut alittuivat n. 3,5 M€. Talousarvio 2024 oli toimintakulujen osalta 14,7 M€ ja toteuma 10,9 M€. Menojen alittumiseen vaikuttaa merkittävästi Meijerin alueen purkuvarauksen tulouttaminen. Purkutyo saatiin toteutettua varausta pienemmällä summalla, jolloin loppuvaraus noin 2 M€ tuloutui yksikölle.

Lämmitysenergian osalta budjetti alittui hieman alle 400 000 euroa. Sähkön osalta budjetti alittui 1 000 000 €. Sähkön ja lämmön osalta on pyritty aktiivisilla säästötoimenpiteillä sekä turhien palvelutuotannosta poistuneiden kiinteistöjen realisoineilla vaikuttamaan kustannuksiin. Vuonna 2023 tehdyt energiansäästötoimenpiteet vaikuttavat edelleen positiivisesti kulutukseen, vaikka osa toimenpiteistä oli vain kertaluontoisia. Tilojen käyttäjillä on lisäksi merkittävä rooli energiankulutuksessa. Kasvanut ympäristötietoisuus ja opitut positiiviset toimintamallit auttavat energiakustannusten hallinnassa. Seuraavassa taulukossa näkyy energian budjetti ja toteuma viime vuosilta. Yhteenvetona voi todeta, että energiansäästöä on saatu jatkuvasti kehitettyä ja kaupungin energiakustannusten nousu ei ole ollut yhtä voimakasta kuin markkinahintojen kehittyminen.

Energialaji	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Sähkö	TA 1,90 M€, tot. 1,82 M€	TA 1,90 M€, tot. 1,66 M€	TA 1,85 M€, tot. 1,70 M€	TA 1,62M€, tot. 1,63 M€	TA 4,92 M€, tot. 3,89 M€	TA 3,18 M€, tot. 2,17 M€
Lämmitys	TA 3,45 M€, tot. 3,02 M€	TA 3,45 M€, tot. 2,68 M€	TA 3,2 M€, tot. 3,11 M€	TA 2,90 M€, tot. 3,22 M€	TA 3,73 M€, tot. 3,1 M€	TA 3,68 M€, tot. 3,29 M€

Taulukko energiakustannusten kehittymisestä.

Valmistus omaan käyttöön toteutui hieman arvioitua suurempana. Tämän mahdollisti henkilöstömäärän täysilukuisuus. Pääsääntöisesti tulot toteutuivat edellä mainittuja poikkeuksia lukuun ottamatta hyvin lähelle talousarvion mukaisena. Yksittäisiä prosentuaalisesti suuria heittoja voi olla tilikohtaisesti, mutta kokonaisuus pysyi hyvin hallinnassa. Tilikohtaiset ylitykset voivat johtua mm. kirjausteknisestä eroavuudesta tai hankkeen toteutustavasta.

Kiinteistöjen ylläpito

Kiinteistönpidon perusedellytyksenä on, että tilojen kunnon ja käytettävyyden sekä terveellisten olosuhteiden on vastattava toiminnan tarpeita ja vaatimuksia. Ylläpidossa panostettiin ennakoiwaan ja suunnitelmalliseen toimintaan sekä toimintamallien kehittämiseen.

Rakennusten kunnossapito

Vuodelle 2024 suunnitellut hankkeet saatiin pääosin toteutettua. Rakennusalan laskusuhdanne näkyi edelleen hintatasossa ja palveluiden saatavuudessa. Vaikka Mikkelin talousalueella ei ole nähty merkittävää konkurssiaaltoa rakennusalan toimitoissa, niin viitteitä joidenkin urakoitsijoiden taloudellisesta ahdingosta on havaittavissa. Valmius- ja varautumistyötä jatkettiin suuntaamalla siihen aikaisempaa enemmän voimavaroja.

Itäisen ja läntisen alueen kiinteistönhoidon palveluntuottajana jatkoi ISS Palvelut Oy. Kiinteistönhoidon valvonta hoidettiin omana työnä. Ristiinan kiinteistöjen- ja pihojenhoidon sekä Suomenniemen kiinteistöjen päivystys- ja varallaolopalvelujen tuottajana jatkoi Punavaara Oy. Palvelusopimuksien toteutumista ja kehittämistä seurattiin kuukausikokouksissa.

Kiinteistöjen pihat, lukuun ottamatta Ristiinan ja Suomenniemen kiinteistöjen pihoja, on jaettu kolmeen ylläpitoalueeseen; itäinen, läntinen ja keskusta. Itäisen, läntisen ja keskustan osalta urakoitsijana jatkoi Viherpalvelut Hyvönen Oy. Ristiinan kiinteistöjen ja piha-alueiden urakoitsijana jatkoi Punavaara Oy. Suomenniemen kiinteistöjen pihojenhoitoa ostettiin Punavaara Oy:ltä, kaupungin liikuntapalveluilta ja paikallisilta pk-yrityiltä. Kiinteistöjen ulkoalueiden palvelusopimuksien valvonta hoidettiin omana työnä.

Suurimpia kunnossapidon töitä vuonna 2024 olivat esimerkiksi Kyyhkylän kuntoutuskeskuksen naisten saunaosaston vesivahinkosaneeraus ja eteläpäädyn pesuhuoneremontit sekä ruokalarakennuksen (Otavan opisto) vesikaton uusinta. Kaupungintalolla toteutettiin ilmanvaihtojärjestelmien kuitukorjauksia, iv-kanavien nuohouksia, iv-kanavien pinnoituksia sekä mittauksia ja säätöjä. Anttola-talolla tehtiin sisäilmakorjauksia sekä kuntosalin lattian kunnostus. Otavan koululla maalattiin vesikate. Lyseolla toteutettiin opettajan huoneen remonti.

Jätehuolto

Jätehuoltopalvelut tuottaa Metsäsairila Oy. Palvelu sisältää jätehuollon organisoinnin Mikkelin kaupungin kiinteistöissä. Kaupungin purkukohteista viedään kaikki rakennusjätteet Metsäsairilaan jatkojalostettavaksi. Purkukohteissa jätteiden vastaanottoaika määrääminen etukäteen on helpottanut ympäristövastuiden valvontaa sekä asettanut tarjoajat samantarvoiseen asemaan jätteidenkäsittelyn kustannusten osalta. Toimintatapa on ollut kaupungille kustannustehokas, kun vastaanotossa on voitu käyttää hinnoittelua, joka huomioi kokonaisuuden ja jossa kaikki materiaalit on toimitettu samalle toimijalle. Tämä on koskenut myös hyvitettäviä jättejakeita kuten metalleja. Kaupungin johtoryhmä päätti kokouksessaan 2.12.2024, ettei kaupungilla ole purkujätteiden osalta erillishintaa enää vuonna 2025.

Energia ja vesihuolto

Energialoudelliset investoinnit ovat osoittautuneet hyödyllisiksi energiansäästöä edistäviksi toimiksi, ja niihin liittyvää säästöpotentiaalia on mahdollista hyödyntää muissakin kohteissa. Energiainsinööri vastaa myös energiankulutuksen seurannasta ja raportoinnista, ja hän tekee yhteistyötä muiden alan ammattilaisten, kuten sähkö-, automaatio- ja LVI-asiantuntijoiden kanssa, jotta talotekniikasta saadaan mahdollisimman energiatehokas. Energiatehokkuuden ja säästöpotentiaalien parantaminen on yksi tärkeä osa kokonaisvaltaista talotekniikan kehittämistä ja ylläpitämistä.

Purkukohteet

Rakennuksen jäädessä pois käytöstä talonrakennuspalvelut arvioi ja hyödyntää hallinnoimiensa kiinteistöjen ylläpidon tarpeisiin mm. ilmalämpöpumppuja, tuloilmakoneita sekä muita rakennusosia, laitteita ja varusteita. Kiertotalouden edistämiseksi ja purettavien kohteiden jätemäärän vähentämiseksi on laadittu yhteistyösopimus Mikkelin Toimintakeskus ry:n

kanssa. Sopimus koskee käytöstä poistuvan kiinteistön irtaimistoa, kiintokalusteita, laitteita ja soveltuvia rakennusosia. Purkukohteiden urakoissa purkujätteet toimitettiin jakeittain sopimushinnaston mukaisesti Metsäsairilan lajittelu- ja kierrätyskeskukseen, josta on valmiit ja hyvät väylät kaikkien materiaalien jatkokäytölle ja -jalostukselle.

Entisen Karjaportin teurastamo -kiinteistön purkamisen selvitys on aloitettu Maankäyttö- ja kaupunkisuunnittelu – ja Infra- ja viherrakentaminen -yksiköiden kanssa yhteistyössä toteutettavassa Mikki-hankeessa. Hankkeessa selvitetään alueella syntyvien materiaalivirtojen hyödyntämistä paikan päällä. Varsinainen purkaminen alkanee vuonna 2026.

Muita vuonna 2024 suoritettuja purkuhankkeita olivat Saksalan nuorisotalo sekä ESE-korttelin kolme rakennusta. ESE:n toimistorakennuksen jatkokäytön osalta Mikkelin kaupunki osallistuu ELY-keskuksen organisoimaan Jurakausi -hankkeeseen, jossa rakennukselle etsitään jatkokäyttöä.

Kaupungin omistamien rakennusten tunnusluvut	TP 2023	TA 2024	TP 2024	Toteuma %
Hallinnassa oleva rakennusomaisuus 1000 m ³	1364	1363	1364	100 %
Ulosvuokratut liike- ja teollisuuskiinteistöt, 1000 htm ²	61	59	60	102 %
Tilakustannukset €/m ²	41,5	41	42	102 %

RAKENNUSVALVONTA-TULOSALUE

Rakennusvalvonta –tulosalueen esimiehenä toimi johtava rakennustarkastaja. Tulosalue vastaa rakennusvalvontaviranomaisen sekä jätehuoltoviranomaisen palveluista.

Tulosalueella toimii tulosityksikkö:

- Rakennusvalvonta- ja jätehuoltopalvelut

Kunnan rakennusvalvontaviranomaisen tehtävänä on yleisen edun kannalta valvoa rakennustoimintaa sekä osaltaan huolehtia, että rakentamisessa noudatetaan, mitä maankäyttö- ja rakennuslaissa tai sen nojalla säädetään tai määrätään. Kunnan rakennusvalvontaviranomaisen tehtävänä on myös huolehtia kunnassa tarvittavasta rakentamisen yleisestä ohjauksesta ja neuvonnasta. Rakennusvalvontaviranomaisen tehtävänä on huolehtia rakentamista koskevista lupapäätöksistä ja rakennustyön aikaisesta valvonnasta. Lisäksi tehtäviin kuuluu rakennetun ympäristön valvonta.

Kunnan jätehuoltoviranomainen valvoo ja päättää jätelaissa säädetyistä viranomaiselle määräytyistä asioista, joilla varmistetaan kunnassa lainmukaisesta jätehuollon järjestämisestä ja toiminnasta. Viranhaltijana tehtävistä vastaa jäteasiointarkastaja.

Tulosalueella toimii valtuustoaloitteesta käynnistetty kiinteistöveroprojekti, jossa tarkistetaan kiinteistöillä sijaitsevat rakennukset ja niiden laajuudet sekä ilmoitetaan verottajan rekisteriin. Toiminnasta vastaa nimetty projektivastaava.

TALOUDEN TOTEUTUMA RAKEN- NUSVALVONTA	TA 2024	TA muutok- set 2024	TA muutoksi- neen 2024	TP 2024	EROTUS	TOT %
TULOSALUE YHTEENSÄ						
Toimintatuotot	914 600	-150 000	764 600	806 568	41 968	105,5
Valmistus omaan käyttöön	0	0	0	4 904	4 904	#JAKO/0!
Toimintakulut	-1 284 600	-50 000	-1 334 600	-1 246 992	87 608	93,4
Toimintakate	-370 000	-200 000	-570 000	-435 520	134 480	76,4
Rakennusvalvonta						
Toimintatuotot	770 000	-150000	620 000	657 529	37 529	106,1
Valmistus omaan käyttöön	0		0	4 904	4 904	
Toimintakulut	-1 016 000	-40000	-1 056 000	-973 176	82 824	92,2
Toimintakate	-246 000	-190 000	-436 000	-310 743	125 257	71,3
Kiinteistöveroprojekti						
Toimintatuotot						
Toimintakulut	-124 000	-10000	-134 000	-124 675	9 325	93,0
Toimintakate	-124 000	-10 000	-134 000	-124 675	9 325	93,0
Jäteasiat						
Toimintatuotot	144 600		144 600	149 039	4 439	103,1
Toimintakulut	-144 600	0	-144 600	-149 141	-4 541	103,1
Toimintakate	0	0	0	-102	-102	#JAKO/0!

Rakennuslupatyöryhmä

Lupatyöryhmässä käsitellään ja annetaan lausuntoja pientaloja suuremmista hankkeista sekä määräyksistä poikkeamisista.

Rakennusvalvonnan lupatyöryhmä kokoontui 23 kertaa ja käsitteli 59 asiaa. Lupatyöryhmään osallistui rakennusvalvonnan tarkastajat, hallintopäällikkö, maankäyttö- ja kaupunkirakennesyksikön viranhaltijoita, lupa- ja valvontajaoston varsinaisena edustajana Arto Sipilä, varaedustajana Terhi Taskinen. Tarvittaessa kokoukseen kutsutaan vammaisneuvoston edustaja ja muitakin organisaation asiantuntijoita, joita ei tänä vuonna ollut tarpeen kutsua.

Rakennusvalvonta

Rakennusvalvonnassa toimii johtavan rakennustarkastajan lisäksi kuusi rakennustarkastaja omilla maantieteellisillä vastuualueillaan sekä lvi-tarkastaja ja hallintopäällikkö toimintasäännön mukaisissa rakennusvalvonnan lupa- ja valvontatehtävissä. Lisäksi yksikössä toimii kolme toimistosihteerä avustavissa lupavalmistelu-, rakennusrekisteri-, rakennusvalvonnan arkisto-, laskutus- ja muissa toimistotehtävissä.

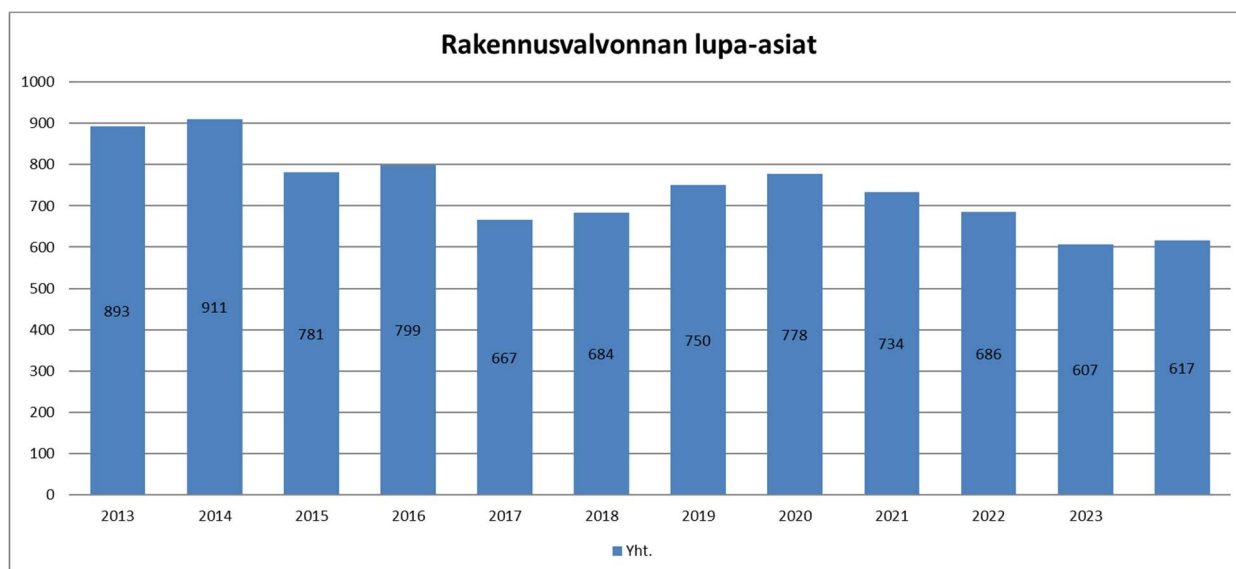
Rakennusvalvonnan käsittelemien lupien määrä pysyi edellisen vuoden tasolla. Lupamäärät eivät enää pudonneet. Lupia käsiteltiin 617 kpl (607 kpl, 2023). Asuntorakentaminen on ollut edelleen hiljaista, vain 14 pientalon lupahakemusta jätettiin. Loma-asunnoille haettiin lupia 27 kpl. Myönnettyjen uudiskohteiden rakennuslupien kerrosala oli 29 600 m². Uusia merkittäviä hankkeita ovat olleet uusituvan energian sekä energian varastointiin liittyvät hankkeet.

Rakennusvalvonnan osalta uuden rakennusrekisteri- ja lupaohjelmiston, joka on osa MikMap –hanketta, käyttöönottoa jouduttiin jatkamaan koko vuosi. Rakennusvalvonnan eri ohjelmistojen yhteensopivuus sekä tietojen siirtyminen ohjelmistojen välillä ei ole toiminut toivotulla tavalla, josta aiheutuu rakennusvalvonnan henkilöstölle ylimääräistä työtä lupakäsittelyssä. Henkilökuntaa koulutettiin ohjelmiston käyttöön. Lupakäsittelystä kuitenkin suoriuduttiin viivytyksittä ja keskeytyksittä ohjelmiston vaihdoksesta ja muutoksista huolimatta.

Viranomaistoimintaan merkittävän muutoksen tuo uusi rakentamislaki ja sen nojalla annettavat uudet asetukset sekä niiden soveltaminen käytäntöön. Henkilöstö on osallistunut vuoden aikana useisiin rakentamislakia koskeviin koulutuksiin ja lisäksi toimistopalaverissa käsitellään lain tulkintaa koskevia kysymyksiä. Vuonna 2024 vireille tulleet hakemukset ja asiat käsitellään loppuun maankäyttö- ja rakennuslain mukaisina asioina ja vuoden 2025 alusta alkaen vireille jätetyt uudet hakemukset käsitellään rakentamislakia noudattaen. Rakennus- ja toimenpidelupia sekä -ilmoituksia ei enää jatkossa ole, vaan on yksi lupamuoto eli rakentamislupa. Purkamislupa- ja ilmoitus sekä maisematyölupa säilyvät. Jatkolupia ja muutoslupia käsitellään edelleen. Rakentamislakissa on säädetty tarkasti ne hankkeet, jotka edellyttävät lupaa. Osa ilmoituksen varaisista hankkeista muuttuu jatkossa luvanvaraisiksi.

Rakennusjärjestystä valmisteltiin vuoden 2024 aikana. Rakentamislakiin aloitettiin tehdä korjauksia vuoden 2024 aikana, jo ennen kuin rakentamislaki ehti tulla voimaan. Tämän vuoksi rakennusjärjestystä ei voitu valmistella päätökseen asti vuoden 2024 aikana. Eduskunta käsiteli rakentamislakia koskevan muutoksen vasta joulukuun 2024 lopussa. Rakennusjärjestyksen ohjausryhmä on kokoontunut tähän mennessä yhteensä kuusi kertaa. Ohjausryhmässä on ollut edustettuna kaupungin viranhaltijoita palvelualueelta, eri sidosryhmien edustajia sekä kaupunkikehityslautakunnan nimeämät edustajat: Jouko Kervinen, varalla Pertti Karhunen, Perttu Noponen varalla Jaana Vartiainen, Arto Sipilä varalla Ola Muttilainen. Jouko Kervinen on toiminut puheenjohtajana ja johdettava rakennustarkastaja Sari Valjakka esittelijänä.

Rakennusvalvonnassa seurataan jatkuvasti sähköisellä asiakastytyväisyyskyselyllä lupapäätöksen yhteydessä asiakaspalautetta. Asiakaspalautteet käsitellään henkilöstön kanssa toiminnan kehittämiseksi. Asiakaspalautteissa on nähtävissä positiivista kehitystä asiakastytyväisyydessä. Henkilökunta työskentelee yhteisten päämäärien saavuttamiseksi ja on motivoitunutta.

Kiinteistöveroprojekti

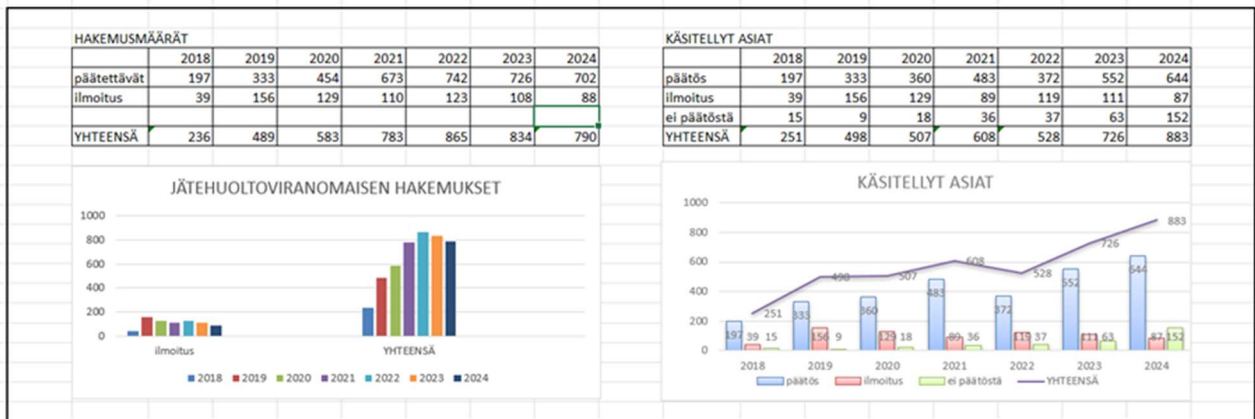
Kiinteistöveroprojekti on jatkanut toimintaa projektisuunnitelman mukaisesti tarkistustehtävissä Haukivuoren suunnalla kahden vakinaisen henkilön sekä 50 % työaikaa tekevällä toimistosihteerin työpanoksella. Projektin ajalla muutos verotettavassa kokonaisalassa verottajalle + 34596 m² ja tältä vuodelta 1625 m². Kiinteistöveroprojektissa alkuvuonna 2024 laskettiin rakennusten pinta-alatietoja maastossa mitatuista rakennuksista n. 1200 kpl. Maastomittauskausi aloitettiin keväällä viikolla 15 ja se päättyi marraskuun puolivälissä. Sekä keväällä että syksyllä 2024 suoritettiin lisäkartoituksena kiinteistöillä rakennusten mittauksia. Lisäkartoitus kohdistui kiinteistöihin, jotka eivät ole palauttaneet tarkistushankkeen kyselylomaketta. Loppuvuonna jatkettiin aineistojen analysointia ja rekisteriin kirjaamista. Vuosittainen kiinteistöveroprojektin myötä syntyvä lisäverokertymä kasvaa kumulatiivisesti vuosittain.

Jätehuoltoviranomainen

Viranhaltijatehtävistä vastaa yksi jäteasiantarkastaja ja avustavissa tehtävissä yksi toimistosihteri. Jätehuoltoviranomaisen hakemusten ja ilmoitusten käsittelyruuhkaan saatiin palkattua yksi määräaikainen jäteasiantarkastaja. Hakemusten ja ilmoitusten määrä on viidessä vuodessa kasvanut n. 300 kappaleella, edelliseen vuoteen nähden käsiteltävät asiat eivät ole enää lisääntyneet. Hakemuksia ja ilmoituksia saapui vuonna 2024 yhteensä 787 kpl ja asioita käsiteltiin 888 kpl, joten ruuhkaa saatiin jo purettua jonkin verran, vaikka vuoden aikana oli myös henkilöstössä poissaoloja. Keskeytyshakemuksia oli vuonna 2024 yhteensä 107 kpl, jotka siirtyvät 1.2.2025 alkaen ensisijaisesti jätehuoltoyhtiön Metsäsairilan käsiteltäviksi, kuten on aiemmin päätetty. Jätehuoltoviranomaiselle tulevat Metsäsairilasta vain kaikki epäselvät, toistuvat ja muut vastaavat asiat. Asiakkaita pyritään palvelemaan muutoksella entistä joustavammin.

Biojätteet siirtyivät kunnan vastuulle 1.1.2024 alkaen. Vuoden 2024 aikana vastaanotettiin edelleen kompostointi-ilmoituksia ja toteutettiin alueellisia kompostointitarkastuskierroksia. Lisäksi toteutettiin moninaisia toimenpiteitä puuttuvien biojätekasittelytietojen keräämiseksi. Jätevesilietteiden osalta seurattiin ympäristövalvonnan toimenpiteitä asiassa liittyen vuoden 2023 aina tehtyyn kattavaan tilannetietoselvitykseen, jotta asian edistämisen valmius on hyvällä tasolla.

Jätehuoltoviranomaisessa käsitellyt asiat

Rakennusvalvonta

Vuosi	2024			
	TP -1v	TA	TP	Toteutuma%
6100 - Rakennusvalvonta				
luvut kpl	607,00	700,00	617,00	88,14 %
menot / lupa €/kpl	-1 532,43	-1 508,57	-1 577,27	104,55 %
katselmuksel kpl	1 077,00	800,00	2 138,00	267,25 %
menot / katselmus €/kpl	-863,68	-1 320,00	-455,18	34,48 %

Sarakkeessa TA on huomioitu mahdolliset määrärahamuutokset.

Tärkeimmät tapahtumat kaudella

Rakennusvalvonnan lupamäärä ei laskenut edellisvuodesta vaan pysyi samana, vaikka rakentamislain 2025 voimaantulosta johtuen arvioitiin mahdollista vähenemistä. Lupamaksutuotot toteutuivat edellisvuoden 2023 tasolla. Tuloja kasvatti varsinkin tänä vuonna uudet energiatoimialan hankkeet. Kulut toteutuivat TA:ta pienempänä, varsinkin ohjelmistokulujen osalta. Vuosi 2024 oli kuntarekisteri- ja luparekisterin osalta käyttöönottovuosi (MIKMAP-hanke). Rekisteriohjelmiston käyttöönottoa jatkettiin rakennusvalvonnassa koko vuosi 2024: ohjelmisto ajettiin tuotantoon ja käyttöä opeteltiin. Rakennusvalvonnan osalta odotettua parannusta tiedonsiirtoon ei saatu. Kartta-aineistot ovat kuitenkin entistä paremmin saavutettavissa. Rakennusvalvonnassa valmistauduttiin rakentamislain toimeenpanoon henkilökuntaa kouluttamalla. Rakennusjärjestystä valmisteltiin, vaikka lopullista versiota päästiin työstämään vasta joulukuun lopussa, kun rakentamislain ns. korjaussarja vahvistettiin eduskunnassa. Kaikista muutoksista huolimatta lupakäsittely jatkui keskeytyksittä. Kiinteistöveroprojektissa alkuvuosi tarkistettiin rakennusten pinta-alatietoja maastossa mitatuista rakennuksista n. 1200 kpl. Maastomittauskausi aloitettiin viikolla 15 ja se päättyi marraskuun puolivälissä. Lisäksi tehtiin lisäkartoitus kiinteistöille, jotka eivät ole palauttaneet tarkistushankkeen kyselylomaketta. Alkuvuodesta ei saatu syötettyä tarkistuksia karttajärjestelmän vaihdoksen vuoksi.

Rakennusvalvonnan projektit

Vuosi Palvelu	2024			Toteutuma%
	TP -1v	TA	TP	
6300 - Rakennusvalvonnan projektit				
tarkastetut kiinteistöt kpl	202,00	350,00	343,00	98,00 %
menot / tarkastettu kiinteistö €/kpl	-455,54	-382,86	-363,48	94,94 %
tehdyt selvitykset kpl	311,00	350,00	53,00	15,14 %
menot / tehty selvitys €/kpl	-295,88	-382,86	-2 352,35	614,42 %
uusia rakennuksia rekisteriin kpl	161,00	250,00	37,00	14,80 %
menot / uusi rakennus rekisteriin €/kpl	-571,54	-536,00	-3 369,58	628,65 %

Sarakkeessa TA on huomioitu mahdolliset määrärahamuutokset.

MAASEUTUTOIMI-TULOSALUE

Maaseututoimi ja lomituspalvelut toiminta-alueena on maataloushallinnon ja maatalousyrittäjien lomituspalveluiden järjestäminen. Lisäksi tehtävänä on kehittää Mikkelin maaseudun elinkeinotoimintaa. Tulosalueen esimiehenä toimii maaseutujohtaja Kari Mikkonen.

TALOUDEN TOTEUTUMA MAASEUTU- JA LOMITUS- PALVELUT	TA 2024	TA muutokset 2024	TA muutoksineen 2024	TP 2024	EROTUS	TOT %
TULOSALUE YHTEENSÄ						
Toimintatuotot	9 828 600	0	9 828 600	9 740 075	-88 525	99,1
Toimintakulut	-9 968 600	0	-9 968 600	-9 721 303	247 297	97,5
Toimintakate	-140 000	0	-140 000	18 771	158 771	-13,4
Maaseutupalvelut						
Toimintatuotot	160 900		160 900	144 165	-16 735	89,6
Toimintakulut	-285 200		-285 200	-253 517	31 683	88,9
Toimintakate	-124 300		-124 300	-109 352	14 948	88,0
Lomituspalvelut						
Toimintatuotot	9 667 700	0	9 667 700	9 595 910	-71 790	99,3
Toimintakulut	-9 683 400	0	-9 683 400	-9 467 787	215 613	97,8
Toimintakate	-15 700	0	-15 700	128 123	143 823	-816,1

Maaseutuhallinto

Mikkelin maaseututoimi toimii maaseutuelinkeinoviranomaisena Mikkelin ja Pieksämäen kaupungeissa, Hirvensalmen, Kangasniemen, Mäntyharjun, Pertunmaan ja Puumalan kunnissa. Maaseutuhallinnon asiakkaat koostuvat maataloilta, jotka hakevat maataloustukia. Tukia hakeneita tiloja vuonna 2024 oli 1167. Mikkelin maaseututoimi tuottaa palveluita yhdessä Savonlinnan kaupungin maaseututoimen kanssa, lisäksi Mikkelin maaseututoimi osallistuu Rantasalmen maaseututoimen alueen viljelijöiden tukihakuprosessiin.

Maaseututoimi ja Etelä-Savon ELY-keskus järjesti uusista tukiehoista viljelijöille 4 tukikoulutuspäivää (Mikkeli, Pieksämäki, Kangasniemi ja Mäntyharju), lisäksi koulutusta järjestettiin verkkokoulutuksena. 2023 alkanut EU ohjelmakauden myötä maaseutuhallinnon tehtäviin on tullut uusia painotuksia tilakohtaisten tukiehtojen selvittämiseen. Maaseututoimessa on valmisteltu maatiilojen toimintaedellytyksien varmistamista poikkeusoloissa yhdessä Etelä-Savon ELY:n kanssa.

Maaseudun kehittäminen

Maaseudun kehittämiseen käytettiin yhteensä 33 983 euroa. Maaseudun kehittämisen kautta toteutettiin Maataloudenjättemuovienkeräys hanke, muovinkeräystä on toteutettu 2000 –luvulta lähtien, hankkeen toteutti Metsäsairila Oy (hankkeen kulut – 29 083 €). Maaseudun kehittämisen määrärahoista on maksettu Läsäkosken Myllypalstan vuokra 4 500 €.

Lomituspalvelut

Kaakkois-Suomen lomituspalvelut paikallisyksikkö tuottaa lomituspalveluita 759 yrittäjälle, toiminta-alueena on 2 maakuntaa sisältäen 21 kuntaa.

Maatalousyrittäjien eläkelaitos (Mela) teki lomituspalveluyksikköön hallinnollisen tarkastuksen. Tarkastuksessa ei havaittu merkittäviä poikkeamia. Mela:n tekemän lomituksen paikallisyksikkö vertailun mukaan Kaakkois-Suomen lomituspalveluiden toiminta on ollut hyvällä tasolla. Vuonna 2024 lomituspalvelut järjestivät runsaasti sijaisapulomitusta, tämä aiheutti vuosilomalomituksien järjestelyissä vaikeuksia. Maksullisen lomituksen tarjoamista jouduttiin rajamaan, että sijaisapu- ja vuosilomalomitukset saatiin järjestettyä.

Lomituksen haasteena olevaan lomittaja pulaan on vastattu kouluttamalla lomittajia oppisopimuskoulutuksen kautta. Oppisopimusopiskelijoiden tukena on toimineet lomittajat, jotka on koulutettu työnohjaajiksi. Lomittajien työkykyasioihin on kiinnitetty huomioita yhdessä työterveyden kanssa, lomittajia on ohjattu kuntoutukseen ja etsitty fyysisesti kevyempiä työkohteita tapauskohtaisesti.

Työyhteisössä esiintyneisiin ristiriitoihin on haettu ratkaisuja työyhteisösovittelun kautta.

Lomituspalvelusta tehtyyn asiakaspalautteeseen on vastattu pitämällä kaksi kuntatilaisuutta, tilaisuuksissa on käyty vuoropuhelua kuntien kanssa ja mietitty tulevaisuuden kehittämistarpeita.

Talouden toteutuminen ja olennaiset poikkeamat

Lomitustoiminnan kulut toteutuivat ennakoitua pienempänä, lomituksen toimintakate on +399 926 euroa. Melan valtionkorvaus on ollut liian suuri 258 450 euroa, kun 159 570 euron ALV palautus huomioidaan, liikaa maksettu 258 450 euron valtionkorvaus palautetaan valtiolle.

Maaseututoimen tunnusluvut	TP 2023	TA 2024	TP 2024	Toteuma %
Maatilat yhteensä, kpl	1204	1200	1162	97 %
Maatalouden tukihakemukset, kpl	7421	7000	7610	109 %
Maatalouden tuet milj. euroa/vuosi	23	25	22	88 %
Lomituspäivät (vuosilomat, sijaisapu, tuettu lomitus)	36278	32000	33177	104 %
Kustannus euroa/lomituspäivä	233	230	228	99 %

INVESTOINNIT 2024

Koko kaupungin nettoinvestointien toteutuma oli 117,595 milj. euroa (TOT2024). Alkuperäisen talousarvion nettoinvestointi oli -21,688 milj. euroa (TA2024) ja muutettu talousarvio oli -114,619 milj. euroa. Tilikauden nettoinvestoinnit toteutuivat -232,214 milj. euroa muutettua talousarviota pienempänä. Edellä mainituissa luvuissa mukana myös liikelaitokset.

Muutokset alkuperäisen talousarvion lisämääräraha/määrärahasiirtojen osalta (-92,931 milj. euroa) hyväksyttiin kaupunginvaltuustossa.

Merkittävimmät poikkeamat investointiohjelmassa ovat:

Tulojen ylitykset:

- Maa- ja vesialueiden myynti. Tulot ylittyivät 1.219.000 euroa. Ylitys johtuu ensisijaisesti Mikalo Oy:lle myydystä Mannerheimintien kerrostalotontista.
- Teatteritalon vesikaton uusiminen ja julkisivut. Tulot ylittyivät 16.000 euroa. Talousarviovaiheessa ei ole ollut varmuutta, että saadaanko kunnostamiseen avustusta. ELY-keskus myönsi avustusta 16 000 euroa.
- Liikuntapaikkarakentaminen ja kunnostus. Tulot ylittyivät 18.000 euroa. Rantakylän ulkokuntosalin rakentamiseen saatiin avustus.
- TKI tilan varustelu (BEM-osaamiskeskus) Metsä-Sairila. Tulot ylittyivät 52.000 euroa. Rahoitus haettu vuonna 2024 myös vuoden 2023 osalta.
- Etelä-Savon Energia Oy:n osakkeiden myynti. Tulot ylittyivät 132.285.000 euroa.

Tulojen alitukset:

- Jalkaväkimuseon esteettömyys ja vesikatto. Tulot alittuivat 15.000 euroa. Avustuksen viimeinen osuus kirjautuu vasta vuodelle 2025.
- Energiataloudelliset investoinnit. Tulot alittuivat 7.000 euroa. Sotakoulun lämmitysjärjestelmän muutoksen loppuavustus kirjautuu vasta vuodelle 2025.
- Vesiliikelaitoksen tulot alittuivat 33.000 euroa. Maaomaisuus (Kenkäveronniemen tontti) siirrettiin tasearvolla kaupungille ja luovutusvoitto ei syntynyt. Tulojen alituslupa käsitellään Vesiliikelaitoksen johtokunnassa 20.2.2025.

Menojen ylitykset:

- Urpolan huoltotilan laajennus. Menojen ylitys 35.000 euroa. Hankkeen aikana ilmeni suunnitelmapuutteita sekä tehtiin toiminnallisia parannuksia.
- Kiinteistöjen muut muutos- ja peruskorjaustyöt, julkiset rakennukset. Menojen ylitys 99.000 euroa. Tälle kustannuspaikalle kirjautui valtuustosalin äänentoistoon liittyvät rakennustekniset työt, joita oli ennakoitua enemmän.
- Valtuustosalin kokous- ja äänidigitalisaatio. Menojen ylitys 7.000 euroa. Menojen ylityslupa käsitellään kaupunginhallituksessa.
- E-S Pääomarahasto. Menojen ylitys 24.000 euroa. Menojen ylityslupa käsitellään kaupunginhallituksessa.

Menojen alitukset:

- Maaseudun nopeat tietoliikenneyhteydet. Menojen alitus 200.000 euroa. Kaupalliset tietoliikennehankkeet eivät edenneet.
- Vanhan puhdistamon alue, sis. kauppa Vesiliikelaitos. Menojen alitus 180.000 euroa. Talousarviossa budjetoidut kulut eivät toteutuneet.
- Päämajakoulun vesikatto (keskiosa) sekä kellarin seinät. Menojen alitus 770.000 euroa. Hankkeessa toteutettiin vuonna 2024 vain teknisen työn- ja tekstiililyön luokkien eli kellarin sisäilmakorjaukset. Vesikattokorjaus toteutetaan vuonna 2025.
- Teatteritalon vesikaton uusiminen ja julkisivut. Menojen alitus 600.000 euroa. Kilpailutuksessa saatiin hyvä urakoitsija edullisella hinnalla. Suuria yllätyksiä ei ikkunoiden kunnostamisen lisäksi tullut vastaan, vaikka saneerattiin vanhaa rakennusta.
- Mikkelin Seutukirjaston vesikaton uusiminen. Menojen alitus 178.000 euroa. Kattoikkunoiden osalta ei vielä talousarviovaiheessa ollut varmuutta, saadaanko niitä poistaa aiotussa laajuudessa. Ikkunoita saatiin poistaa, joka johti kustannusten alittamiseen sekä vuotoriskien vähentämiseen.
- Kaupungin virastotalo, 4. krs julkisivut. 185.000 euroa. Rappauksen osalta toteutetaan vasta kesällä 2025.
- Virastotalon työvoimapaalveluiden tilamuutos. Menojen alitus 139.000 euroa. Yleinen markkinatilanne mahdollisti kustannustehokkaat hinnat, eikä hankkeessa tullut yllätyksiä vastaan.
- Isopadan lattioiden ja kylmiöiden korjaus. Menojen alitus 945.000 euroa. Hanke siirtyi vuodelle 2026.
- Satamalahden kehittäminen. Menojen alitus 597.000 euroa. Asemakaavaprosessin lainvoimaistumattomuuden takia alueelle ei päästy rakentamaan infraa.
- TKI tilan varustelu (BEM-osaamiskeskus) Metsä-Sairila. Menojen alitus 463.000 euroa. Hanke etenee talousarviota laadittaessa arvioitua aikataulua hitaammin.
- Energiakaupasta tuloutuneiden varojen sijoittaminen. Menojen alitus 91.000.000 euroa.

- Vesiliikelaitoksen investoinnit toteutuivat -625.000 euroa pienempänä ja on käsitelty tarkemmin Vesiliikelaitoksen tilinpäätöksessä.

Lisämäärärahat/määrärahasiirrot vuoden aikana hyväksyttiin kaupunginvaltuustossa seuraavasti:

Investointien määrärahamuutokset 10/2024, KV §121 9.12.2024

Tulomäärärahamuutokset

- Maa- ja vesialueiden hankinta TULOT, projekti 10350 (TA 2.000.000 euroa), tuloalitus -800.000 euroa
- Rakennukset (kiinteistöt) TULOT, projekti 10500 (TA 25.000 euroa), tuloalitus -25.000 euroa
- Lentoasema (sis. Valtion investointituen) TULOT, projekti 29401 (TA 30.000 euroa), tuloalitus -30.000 euroa
- TKI tilan varustelu (BEM-osaamiskeskus) Metsä-Sairila TULOT, projekti 33001 (TA 430.000 euroa), tuloalitus -276.000 euroa

Menomäärärahamuutokset

- Maa- ja vesialueiden hankinta, MENOT, projekti 10220 (TA 300.000 euroa), menoylitys +181.000 euroa
Siirretään projektilta 10221 Vanhan puhdistamon alue, sis. kauppa Vesiliikelaitos (TA 400.000 euroa)
- Jalkaväkimuseon esteettömyys ja vesikatto, MENOT, projekti 14112 (TA 150.000 euroa), menoylitys +80.000 euroa
Siirretään projektilta 12008 Teatteritalo, vesikaton uusiminen ja julkisivut (TA 2.000.000 euroa)
- Hyvinvoinnin ja osallisuuden lautakunnan kalustomääräraha, projekti 32999 (TA 175.000 euroa), menoylitys +25.000 euroa
Siirretään Kasvatus- ja opetuslautakunnan kalustomäärärahasta projekti 31999 (TA 175.000 euroa)
- Kiinteistöjen muut muutos- ja korjaustyöt koulu- ja esiopetus, projekti 10800 (TA 200.000 euroa), menoylitys +15.000 euroa
Siirretään projektilta Kasvatus- ja opetuslautakunnan kalustomääräraha projekti 31999 (TA 175.000 euroa)

Investointiohjelmaan lisättävät projektit

- Neuvottelulaitteiden kokouslaitteet (TA 0 euroa), menoylitys +20.000 euroa
Siirretään projektilta 33002 Pysäköintimittareiden päivitys (ei runkoja) 15 kpl (TA 20.000 euroa)

Investointien määrärahamuutokset 7/2024, KV §88 23.9.2024

Menomäärärahamuutokset

- Osallistava budjetointi, ASTO (TA 100.000 euroa) menon ylitys 100.000 euroa
Siirretään projektilta 10003 Satamalahden kehittäminen (sis. Veturitallinlahti) (TA 800.000 euroa) 100.000 euroa
- Ristiinan päiväkotia, uudisrakennus (TA 0 euroa) menon ylitys 35.000 euroa
Siirretään projektilta 10641 Ristiinan yhtenäiskoulun ilmanvaihdon tasapainotus, kuitukorjaukset, ilmatiiveyden parantaminen ym. (TA 500.000 euroa) 35.000 euroa
- Jalkaväkimuseon esteettömyys ja vesikatto MENOT (TA 100.000 euroa) menon ylitys 50.000 euroa
Siirretään projektilta 10641 Ristiinan yhtenäiskoulun ilmanvaihdon tasapainotus, kuitukorjaukset, ilmatiiveyden parantaminen ym. (TA 500.000 euroa) 50.000 euroa
- Naisvuoren tornin kunnostus (TA 0 euroa) menon ylitys 10.000 euroa
Siirretään projektilta 10641 Ristiinan yhtenäiskoulun ilmanvaihdon tasapainotus, kuitukorjaukset, ilmatiiveyden parantaminen ym. (TA 500.000 euroa) 10.000 euroa
- Haukivuoren palvelutalon vesikaton uusiminen (TA 0 euroa) menon ylitys 17.000 euroa
Siirretään projektilta 10641 Ristiinan yhtenäiskoulun ilmanvaihdon tasapainotus, kuitukorjaukset, ilmatiiveyden parantaminen ym. (TA 500.000 euroa) 17.000 euroa
- Siltojen uusiminen (TA 500.000 euroa) menojen ylitys 450.000 euroa
Siirretään projektilta 24999 TA-määräraha, Kadut (TA 1.200.000 euroa) 200.000 euroa ja projektilta 26999 TA-määräraha, Kadut (yritys- ja uudet asuinalueet) (TA 800.000 euroa) 250.000 euroa
- Vesistöt, Hulevesiohjelma (TA 300.000 euroa) menojen ylitys 200.000 euroa
Siirretään projektilta 20028 Veturitallinlahti hulevesi (TA 200.000 euroa) 200.000 euroa
- Vesistöt, Satamien kunnostus (sis. retkisatamat) (TA 50.000 euroa) menon ylitys 30.000 euroa
Siirretään projektilta 29004 Ristiinan Uikkalan kävelysilta (TA 50.000 euroa) 5.000 euroa ja projektilta 29003 Retkisatamien peruskunnostus 25.000 euroa
- Urheilupuiston kokonaisuus, Marskin aukio, liikunnallinen keskustapuistokokonaisuus (mm. pumptrack rata) (TA 15.000 euroa) menon ylitys 11.000 euroa
Siirretään projektilta 10003 Satamalahden kehittäminen (sis. Veturitallinlahti) (TA 800.000 euroa) 11.000 euroa

Investointiohjelmaan lisättävät projektit

- Sähköisten vesikulkuneuvojen lataus, MENOT (TA 0 euroa) menon ylitys 40.000 euroa
Siirretään projektilta 10003 Satamalahden kehittäminen (sis. Veturitallinlahti) (TA 800.000 euroa)

Lisäksi aiemmin määrärahamuutos on myönnetty kaupunginvaltuustossa seuraaviin kohteisiin:

Menomäärärahamuutokset

- Virastotalon työvoimapalveluiden tilamuutos +800.000 KV §8 22.1.2024
- Energiakaupasta tuloutuneiden varojen sijoittaminen + 91.000.000 KV §132 11.12.2023

Investointiohjelman läpikäyminen Infra- ja viherpalveluiden sekä Talonrakennuspalveluiden osalta:

Infra- ja viheraluepalvelut

Kaupunkiympäristössä korjausvelkaa pienennettiin viimeistelemällä uusia alueita ja saneeraamalla vanhoja alueita.

Merkittävimmät kadunrakennuskohteet olivat:

- Lehmuskylän katujen saneerauksen 3. vaihe
- Pihlajatie saneeraus
- Rinnekadun muutokset uuden Saimaanportin yhtenäiskoulun kohdalla
- Annilanrannan ja Kalevinrannan asuinalueen yhdyskuntatekniikan ja katujen rakentaminen
- Kasarminkatuja Jääkärintie kevyen liikenteen väylä sekä liittymäalueiden ja suojateiden parannuksia

Annilanrannan työmaa

Muut hankkeet

- Rokkalanjoen sillan uusiminen Porrassalmenkadulla
- Rokkalanjoen kalateiden rakentaminen
- Ristiinan Uikkalan sillan peruskorjaus

Viheralueinvestoinnit

Puistojen leikkipaikoista peruskorjattiin Kiiskimäen leikkipuisto ja Pohjolanpuiston leikkipaikka. Naisvuoren ylätasanteen ja aitojen kunnostus on aloitettu. Mikkelin virallisilla uimarannoilla uusittiin laitureita Kaihun uimarannalla (toinen osa) ja Pitkäjärvellä. Viheraluepalvelut rakennutti katujen infrakohteiden viherosat.

Naisvuoren ylätasanteen kunnostus

Kiiskinmäen leikkipaikka, uusi palotorni ja paloauto

Osallistava budjetointi

Vuonna 2024 toteutettiin seuraavat osallistavan budjetoinnin kohteet.

Kaihunlahden kodalle tehtiin suunnitelma esteettömästä onkilaiturista ja kodan ympäristön parantamisesta paremmin liikuttavaksi. Työn vaatimat luvat tulivat voimaan vuoden lopulla. Työtä jatkuu varsinaiseen toteutukseen syksyllä 2025.
Kattilalahden puistoon ja Riehtilänpuistoon kaivettiin istutuslujat kukkiville puille. Kukkivat puut istutetaan keväällä 2025.
Ristiina taajamaan hankittiin frisbeegolfkorit. Korit pystytetään keväällä 2025 vanhalle urheilukentälle harjoittelupaikaksi.
Haukivuoren satamaan pystytettiin ulkuntoiluväline. Anttolan koulun viereen valmistui yhteistyössä paikallisten toimijoiden kanssa BMX- polkupyörärata. Edellisten vuosien kesken jääneitä hankkeita saatettiin loppuun.

Talonrakennuspalvelut

Talonrakennuspalveluiden investoinnit pysyivät pääosin hyvin talousarviossaan ja pääosin alittivat niille varatut määrärahat.

Merkittävimmät kustannusylitykset olivat Urpolan jäähoidokoneen huoltorakennus, jossa budjetti ylittyi 27 %. Ylitys johtui mm. suunnitelmapuutteista, mutta myös tasoparannuksista työmaan aikana. Lisäksi julkisten rakennusten yleinen määräraha ylittyi 99 %. Tälle kustannuspaikalle kirjautuivat Naisvuoren kahvilan kunnostus noin 30 000 euroa, Miksein tilat virastotalolle noin 20 000 euroa ja valtuustosalin lattia noin 150 000 euroa. Valtuustosalin osalta ei oltu varauduttu esitystekniikan uusimisen yhteydessä näin mittaviin rakennusteknisiin töihin. Yllätys tuli osin lähtötietojen vajaavaisuudesta, kun rakenteita ei oltu pystytty avaamaan ennen hankkeen aloitusta.

Koulut

Saimaanportin yhtenäiskoulu valmistui tammikuussa 2024. Kohteessa tehtiin vuoden aikana takuukorjauksia ja järjestelmien hienosäätöä. Rakennus näyttää toimivan hyvin ja palvelee tarkoitustaan. Kokonaisuudessaan hanke pysyi budjetissaan.

Kalevankankaan koululla jatkettiin sisäilmakorjauksia. Työt suoritetaan vaiheittain painottaen kesäaikaan, kun rakennuksessa ei ole toimintaa. Korjaustyötä jatkettiin kuitenkin syksyllä pienimuotoisesti myös muulloin, kun töitä voitiin suorittaa koulutoiminnan häiriintymättä. Kyseessä on useammalle vuodelle ajoittuva hanke.

Päämajakoululla muutettiin entisen kotitalousluokan tilat tavallisiksi opetustiloiksi. Tilamuutos mahdollistaa Rouhialan koulun yhdistämisen Päämajakouluun. Ennen Rouhialan koulun tuloa uudet luokat toimivat remonttien väistötilana. Päämajakoulun tekstiilityöluokan sisäilmakorjaus käynnistyi elokuussa 2024 ja valmistui loppuvuodesta. Tämän jälkeen sisäilmakorjaus jatkui teknisen työn osalta. Teknisen työn tilat valmistuvat vuoden 2025 alkupuolella.

Ristiinan yhtenäiskoulun ns. pienen liikuntasalin lattiarakenteen korjaus valmistui. Rakenne oli todettu riskirakenteeksi, joten se uusittiin kokonaisuudessaan. Lisäksi koululla suoritettiin ilmanvaihdon tasapainotusta sekä mineraalivillakuitujen poistamista.

Julkiset rakennukset

Kaupungin virastotalon LVIS-peruskorjaus valmistui Vilhonkadun siiven 1.kerroksen tiloissa. Tilat remontoitiin vastaamaan työllisyyspalveluiden tarpeita. Tehdyt toimenpiteet olivat pääsääntöisesti samat kuin aikaisemmissa peruskorjauksissa. Tilamuutokset olivat kuitenkin laajempia kuin muissa toimistotiloissa. Virastotalon LVIS-peruskorjaushankkeet tulevat jatkumaan tulevina vuosina vaiheittain.

Kaupungin virastotalon neljännen kerroksen julkisivukorjaus käynnistyi vuoden 2024 aikana. Urakassa on tarkoitus korjata ulkoseinän vaurioituneet rakenteet sekä samalla parantaa rakenteiden tiiveyttä. Kustannukset jakautuvat vuodelle 2024 ja 2025. Rappaustyötä ei suoriteta talviolosuhteissa vaan rappaustyöt tehdään vasta vuoden 2025 kesällä. Urakan suunniteltu valmistumisajankohta on 18.7.2025.

Naisvuoren näkötornin kahvilan sisäpuolisia korjaustyötä suoritettiin syksyn aikana. Korjaustyöt painoutuivat keittiötiloihin. Urakassa mm. uusittiin sähkökeskus ja parannettiin keittiön toiminnallisuutta. Työt valmistuivat lokakuun lopussa.

Kulttuuri

Mikkelin kaupungin teatteritalon vesikaton ja julkisivujen peruskorjaus suoritettiin vuoden 2024 aikana. Hankkeeseen sisältyi julkisivurappausten purkaminen ja uusiminen. Lisäksi korjauksia kohdistui rakennuksen puujulkisivuihin, ikkunoihin, ulko-oviin, sokkeleihin sekä vesikatteeseen. Korjaustyössä palautettiin julkisivujen alkuperäinen väri, joka otettiin kuntalaisten keskuudessa positiivisesti vastaan.

Jalkaväkimuseolla suoritettiin kesän aikana julkisivujen maalaus molempien rakennusten osalta. Työt valmistuivat syksyllä. Julkisivujen maalaamisen yhteydessä on huoltomaalattu myös ikkunoiden ulkopuolisia osia. Julkisivujen huoltomaalaukselta varten on saatu Opetus- ja kulttuuriministeriöltä avustusta, joka sisältää myös jätekatoksen rakentamiseen varatun osuuden. Jätekatos valmistui lokakuussa.

Ristiinan Kallioniemen huvilan osalta tehtiin kunnossapitotyötä päärakennuksen keittiössä sekä saunarakennuksessa. Rannassa sijaitseva heikkokuntoinen rantamakasiini purettiin pois. Rantaan toteutettiin uusi myyntipiste tulevan mahdollisen vuokralaisen tarpeisiin.

Mikkelin pääkirjaston kattoremontti eteni suunnitellusti ja valmistui vuodenvaihteessa 2024/2025. Katon uusimisen yhteydessä poistettiin merkittävä määrä kattoikkunoita, jotka ovat vuotaneet useampana vuonna.

Liikuntarakennukset

Rantakeitaalla suoritettiin pienimuotoisia korjauksia ja mm. esteettömyyden parantamista. Rakennus on suuremman peruskorjauksen tarpeessa, mutta sen toteutusvuosi ratkaistaan erikseen.

Urpolan tekojään yhteyteen valmistui liikuntapalveluiden käyttöön varastorakennus jäänhoitokoneelle. Hanke toteutettiin viimein vuoden 2024 aikana. Urakka oli aikaisemmin kilpailutettu kahteen kertaan ja pidetty kilpailullinen neuvottelumenettely, mutta hintataso jäi vielä kesän ja alkusyksyn 2023 aikana liian korkeaksi. Vuonna 2024 hintataso ylitti edelleen hieman talousarvion investointiohjelmassa varatun määrärahan. Hankkeen toteuma oli 165 000 euroa talousarvion ollessa 130 000 euroa.

Hänninkentän huoltorakennuksen osalta päivitettiin suunnitelmia liikuntapaikka-avustuksen saamiseksi. Avustushakemus jätettiin vuoden 2024 lopussa ja sen päätös odotetaan saatavan keväällä 2025.

Energiataloudelliset investoinnit

Vuoden 2024 aikana toteutettiin energiataloudellisena investointina Ristiinan sotakoululle ilmasta veteen lämpöpumppujärjestelmä, jonka avulla voitiin luopua kohteen osalta öljylämmityksestä. Kohteeseen toteutettiin samalla myös oma vesiliittymä. Tähän on myönnetty ARA:n avustusta öljylämmityksestä luopumiseen toteutuneista kuluista 35 % ja maksimissaan 51 400 euroa.

Energiataloudellisina investointeina ja kunnossapitotöinä on toteutettu myös valaisimien vaihtoja energiataloudellisiin ja huoltovaapaampiin LED-valoihin. Valaisimia vaihdettiin esimerkiksi Haukivuoren urheiluhallille, Lähemäen koululle, Ristiinan koulukeskukselle ja

Rantakeitaalle. Aurinkopaneelijärjestelmiä rakennettiin Ristiinan päiväkodille (21kWp), Saimaanportin yhtenäiskoululle (31 kWp), Kalevankankaan päiväkodille (45 kWp), Kattilansillan päiväkodille (35 kWp), päiväkotikiiltihattuun (35 kWp) sekä Kaihun kodalle (0,8 kWp).

Merkittävimmät talonrakennusinvestointikohteet vuonna 2024 ovat:

- Ristiinan päiväkotikiiltihattu
- Saimaanportin yhtenäiskoulu
- Päämajakoulun muutokset Rouhialan koulua varten
- Ristiinan yhtenäiskoulu sisäpuoliset korjaukset
- Ristiinan yhtenäiskoulun ilmanvaihdon tasapainotus ja kuitukorjaukset
- Teatteritalon vesikatko ja julkisivut
- Jalkaväkimuseon korjaukset
- Kallioniemen rantapaviljonki ja korjaukset alueella
- Seutukirjaston vesikatko
- Urpolan jäähöitokoneen varasto
- Virastotalon LVIS-peruskorjaus 5. vaihe
- Virastotalon LVIS-peruskorjaus 6. vaihe
- Virastotalon 4. krs julkisivukorjaukset
- Kaupungintalon ja virastotalon lukituksen uudistus

INVESTOINTIEN TOTEUTUMINEN (1000 €) S=SITOVUUSTASO	Kumula- tiivinen toteuma	Alkupe- räinen talous- arvio	Talous- arvio- muu- tokset	Talous- arvio muutos- ten jäl- keen	Toteu- tuma	Poik- keama (-) alle (+) yli
KAUPUNKI						
Muut pitkävaikutteiset menot						
Maaseudun nopeat tietoliikenneyhteydet	0	200		200	0	-200
Rakennusvalvonnan arkiston digitoitiprojekti	626	250		250	215	-35
Osallistava budjetointi	436	100	100	200	144	-56
Paikkatietoalustan uusiminen	278	100		100	104	4
Muut pitkävaikutteiset menot yhteensä		650	100	750	463	-287
Maa- ja vesialueet						
Maa- ja vesialueiden myynti, TULOT *	S	2 000	-800	1 200	2 419	1 219
Maa- ja vesialueiden hankinta, MENOT	S	300	181	481	481	0
Vanhan puhdistamon alue, sis. kauppa Vesiliikelaitos	S	400	-181	219	39	-180
*sis. myyntivoiton 2.098.159,03 euroa						
Rakennukset						
Rakennusten myynti *	S	25	-25	0	0	0
*sis. myyntivoitot/-tappiot neton 0,00 euroa						
RAKENNUKSET						
Sivistystoimi						
Ristiinan uusi päiväkotikiiltihattu		3747	0	35	35	0
Eteläinen aluekoulu, TULOT		162	32		32	0
Eteläinen aluekoulu, MENOT		28296	3 000		3 000	-73
Eteläinen aluekoulu, kalustus (perusopetus)		1639	1 150		1 150	-16
Itäinen aluekoulu		0	50		50	-116
Päämajakoulun muutokset Rouhialan koulua varten		320	350		350	-30

INVESTOINTIEN TOTEUTUMINEN (1000 €) S=SITOVUUSTASO	Kumula- tiivinen toteuma	Alkupe- räinen talous- arvio	Talous- arvio- muu- tokset	Talous- arvio muutos- ten jäl- keen	Toteu- tuma	Poik- keama (-) alle (+) yli
Päämajakoulun vesikatto (keskiosa) sekä kellarin seinät	230	1 000		1 000	230	-770
Ristiinan yhtenäiskoulun ilmanvaihdon tasapainotus, kuitukorjaukset, ilmatiiveyden parantaminen ym.	323	500	-112	388	316	-72
Kalevankankaan koulu, sisäilmakorjaukset	131	150		150	131	-19
Kulttuuri-, nuoriso- ja liikuntatoimi						
Konsertti- ja kongressitalo Mikaeli, korjausvelka, saneeraus	530	100		100	0	-100
Teatteritalon vesikaton uusiminen ja julkisivut, TULOT	16				16	16
Teatteritalon vesikaton uusiminen ja julkisivut, MENOT	1320	2 000	-80	1 920	1 320	-600
Jalkaväkimuseon esteettömyys ja vesikatto, TULOT	95	50		50	35	-15
Jalkaväkimuseon esteettömyys ja vesikatto, MENOT	577	100	130	230	221	-9
Ristiinan Kallioniemen huvilan peruskorjaus	69	150		150	42	-108
Mikkelin Seutukirjasto vesikaton uusiminen	622	800		800	622	-178
Hänninkentän huoltorakennus	12	25		25	-207	-232
Urpolan huoltotilan laajennos	186	130		130	165	35
Rantakeitaan sisäilmakorjaukset	100	100		100	100	0
Julkiset rakennukset						
Kaupungin virastotalo, peruskorjaus jatkuu						
Sisätyöt (LVIS, Vilhonkadun siipi)	2757	400		400	341	-59
4. krs julkisivu	315	500		500	315	-185
Kaupungintalon ja virastotalon lukituksen uudistaminen	79	150		150	79	-71
Virastotalon työvoimapalveluiden tilamuutos	662	0	800	800	661	-139
Sotakoulu, Ristiina MENOT	859	150		150	146	-4
Isopadan lattioiden ja kylmiöiden korjaus	175	1000		1 000	55	-945
Naisvuoren tornin kunnostus	1051	0	10	10	10	0
Haukivuoren palvelutalon vesikaton uusiminen	91	0	17	17	18	1
Kiinteistöjen muut muutos- ja peruskorjaustyöt						
<i>Koulu- ja esiopetus</i>		200	15	215	161	-54
<i>Hyvinvointi ja osallisuus</i>		100		100	44	-56
<i>Julkiset rakennukset</i>		100		100	199	99
<i>Sote kiinteistöt</i>		50		50	0	-50
Rakennusten suunnittelumääräraha		75		75	0	-75
Kiinteistöjen sähköautolataus	96	100		100	48	-52
Energiataloudelliset investoinnit TULOT		50		50	43	-7
Energiataloudelliset investoinnit MENOT		200		200	172	-28
Alv-tarkistukset					1	1
RAKENNUKSET YHTEENSÄ						
MENOT	S	12 630	815	13 445	9 492	-3 953
TULOT	S	132	0	132	127	-5
NETTO		12 498	815	13 313	9 365	-3 948

INVESTOINTIEN TOTEUTUMINEN (1000 €) S=SITOVUUSTASO	Kumula- tiivinen toteuma	Alkupe- räinen talous- arvio	Talous- arvio- muu- tokset	Talous- arvio muutos- ten jäl- keen	Toteu- tuma	Poik- keama (-) alle (+) yli
Kiinteät rakenteet ja laitteet						
Satamalahden kehittäminen	467	800	-151	649	52	-597
EcoSairila	3595	150		150	15	-135
Kalevankankaan alue	177	100		100	53	-47
Matkailu		200		200	65	-135
Ruutukaavakeskustan kehittäminen		100		100	46	-54
Kadut, Sairaalakampuksen ympäristö		100		100	103	3
Kadut (yritys- ja asuinrakentamisen tukeminen)		800	-250	550	538	-12
Kadut		1 200	-200	1 000	1 014	14
Siltojen uusiminen		500	450	950	934	-16
Pyöräilyn ja kävelyn edistäminen						
<i>Pyöräilyn ja kävelyn edistäminen, TULOT</i>	210	200		200	197	-3
<i>Pyöräilyn ja kävelyn edistäminen, MENOT</i>	1900	600		600	574	-26
Lentoasema (sis. Valtion investointituen) TULOT		30	-30	0	0	0
Lentoasema (sis. Valtion investointituen) MENOT		100		100	103	3
Katuvalojen saneeraus (ohjausyksiköt)		400		400	403	3
Puistot ja leikkipaikat		300		300	299	-1
Geopark hanke (Unesco Status)	353	50		50	28	-22
Vesistö						
<i>Hulevesiohjelma</i>	1597	300	200	500	449	-51
<i>Veturitalinlahti hulevesi</i>	0	200	-200	0	0	0
<i>Tikkalan hulevesijärjestelyt</i>	134	50		50	8	-42
<i>Satamat/laitureiden kunnostus</i>		50	30	80	80	0
<i>Retkisatamien peruskunnostus</i>		25	-25	0	-2	-2
<i>Sähköisten vesikulkuneuvojen lataus, MENOT</i>	36	0	40	40	36	-4
Liikkuminen						0
<i>Uimarantojen kunnostukset</i>		75		75	77	2
<i>Ristiinan Uikkalan kävelysilta</i>	96	50	-5	45	14	-31
<i>Marskin aukio, liikunnallinen keskustapuistoko- konaisuus (mm. pumpruck rata)</i>	26	15	11	26	26	0
<i>Otavan lähiliikuntapaikka (koulun kentän peli- alue, tekonurmi)</i>	10	20		20	10	-10
<i>Liikuntapaikkarakentaminen ja kunnostus, TULOT</i>		0		0	18	18
<i>Liikuntapaikkarakentaminen ja kunnostus, ME- NOT</i>		125		125	118	-7
Kiinteät rakenteet ja laitteet menot	S	6 310	-100	6 210	5 045	-1 165
Kiinteät rakenteet ja laitteet tulot	S	230	-30	200	215	15
Kiinteät rakenteet laitteet netto		6 080	-70	6 010	4 830	-1 180
Koneet ja kalusto						
Hallinnon palvelualue						
<i>Keskushallinto/ruoka- ja puhtaus</i>		145		145	121	-24
<i>Valtuustosalin kokous- ja äänidigitalisaatio</i>	107	100		100	107	7
<i>Neuvotteluhuoneiden kokouslaitteet</i>	0	0	20	20	0	-20
Sivistyksen palvelualue						
<i>Opetuslautakunta</i>		175	-40	135	98	-37

INVESTOINTIEN TOTEUTUMINEN (1000 €) S=SITOVUUSTASO	Kumula- tiivinen toteuma	Alkupe- räinen talous- arvio	Talous- arvio- muu- tokset	Talous- arvio muutos- ten jäl- keen	Toteu- tuma	Poik- keama (-) alle (+) yli
<i>Hyvinvoinnin ja osallisuuden lautakunta</i>		175	25	200	198	-2
Asumisen ja toimintaympäristön palvelualue		50		50	0	-50
<i>TKI tilan varustelu (BEM-osaamiskeskus) Metsä- Sairila TULOT</i>	206	430	-276	154	206	52
<i>TKI tilan varustelu (BEM-osaamiskeskus) Metsä- Sairila MENOT</i>	298	610		610	147	-463
<i>Pysäköintimittareiden päivitys (ei runkoja) 15 kpl</i>	0	20	-20	0	0	0
Kaluston myyntivoitto/-tappio					3	3
Koneet ja kalusto menot		1 275	-15	1 260	671	-589
Koneet ja kalusto tulot		430	-276	154	209	55
Koneet ja kalusto netto		845	261	1 106	462	-644
SIIJOITUKSET						
Osakkeet ja osuudet						
Tulot		0	0	0	132 285	132 285
<i>Etelä-Savon Energia Oy</i>		0		0	132 285	132 285
Menot		1 305	91 000	92 305	354	-91 951
<i>Saimaa Stadium Oy</i>	1200	200		200	200	0
<i>Muiden osakkeiden hankinta</i>		1 000		1 000	102	-898
<i>Energiakaupasta tuloutuneiden varojen sijoitta- minen</i>		0	91000	91 000	0	-91 000
<i>Itäradan suunnitteluhankeyhtiö</i>		105		105	102	-3
<i>E-S Pääomarahasto</i>	116	0		0	24	24
KAUPUNGIN INVESTOINNIT YHTEENSÄ						
MENOT	S	22 870	91 800	114 670	16 620	-98 050
TULOT	S	2 817	-1 131	1 686	135 255	133 569
NETTO		20 053	92 931	112 984	-118 635	-231 619

INVESTOINTIEN TOTEUTUMINEN (1000 €)		Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio-muutosten jälkeinen	Toteutuma	Poikkeama (-) alle (+) yli
S=SITOVUUSTASO						
LIKELAITOKSET						
Otavan opisto						
MENOT	S	35		35	31	-4
Vesiliikelaitos						
MENOT		1 640	0	1 640	1 015	-625
<i>Vesilaitokset</i>	S	200		200	121	-79
<i>Jätevesipuhdistamot</i>	S	120		120	80	-40
<i>Anttolan siirtolinja, yleissuunnitelma</i>	S	50		50	3	-47
<i>Ristiinan jätevesipuhdistamo ja hankesuunnitelma</i>	S	90		90	0	-90
<i>Metsä-Sairilan puhdistamo</i>	S	80		80	-118	-198
<i>Verkostot</i>	S	1 100		1 100	967	-133
<i>Kenkäveronniemen tontin siirto kaupungille</i>					-39	-39
TULOT		40		40	7	-33
<i>Kaluston myyntivoitto/-tappio</i>					7	7
NETTO		1 600	0	1 600	1 008	-592
INVESTOINNIT YHTEENSÄ						
MENOT	S	24 545	91 800	116 345	17 666	-98 679
TULOT	S	2 857	-1 131	1 726	135 262	133 536
NETTO		21 688	92 931	114 619	-117 595	-232 214